

Gradisov Vestnik

GLASILO KOLEKTIVA PODJETJA »GRADIS«

DESETE ZIMSKE ŠPORTNE IGRE GRADBINECV

Gradis je bil tokrat tretji

Kolegi iz splošnega gradbenega podjetja Projekt iz Kranja so se izkazali kot dobri organizatorji — Igre so bile v Kranjski gori

Enajstega in dvanajstega februarja so bile v Kranjski gori, v našem najmikavnejšem in obenem najbolj dostopnem smučarskem centru, jubilejne desete zimske športne igre gradbenih delavcev Slovenije.

Na moč zahtevno nalogo, to je organizacijo letošnjih iger gradbincev, je to pot prevzelo splošno gradbeno podjetje Projekt iz Kranja. Kljub nepredvidenemu slabemu vremenu, prvi dan tekmovanja je v Kranjski gori deževalo, vso soboto pa prav neprijetno snežilo, je opravil organizator svojo nalogo več kot vzorno. Od začetka do konca velike športne manifestacije, vse od prvih tekem v veleslalomu za moške pa do slovesnega zaključka v prostorih Larix, ni prišlo niti do najmanjšega spodrs-ljaja, še manj do zamude.

Celotna organizacija je bila na zavirljivi ravni. Težko bi predstavniki kranjskega Projekta opravili svojo nalogo bolje...

Športne igre so manifestacija moči in sodelovanja

Več kot 500 prijavljenih tekmovalcev teh iger pričča, da so postale zimske športne igre slovenskih gradbincev ena najbolj množičnih zborovanj in zblizanja gradbenih delavcev Slovenije in da se na snegu kreni in rekreira vse več mladih in

starejših, da osvaja lep šport na snegu vse večje število gradbincev.

To so dejstva, ki jih spoznava in obenem tudi odobrava vse več de-

lovnih organizacij. Zato igre uspevajo in postajajo prava manifestacija moči in sodelovanja slovenskih gradbincev.

»Igre imajo veliko širši namen, kot pa je tekmovanje samo...«, so v Kranjski gori poudarili letošnji organizatorji SGP Projekt iz Kranja. »Tu se vzpostavljajo nova prijateljstva, tu se izmenjujejo delovne izkušnje in širokemu krogu ljudi je omogočena prepotrebna rekreacija. Dalje se na igrah kalijo novi mladi športniki in novi organizatorji. In ne navsezadnje: prav na športnih igrah lahko pokažejo sindikalne organizacije kaj zmorejo! Skratka, namen iger je vsestranski in zato tudi splošno družbeno koristen...«

Prvi IMP, drugi Sava, tretji Gradis...

Najvišjo lovoriko so osvojili v Kranjski gori odlični smučarji ljub-

ljanskega industrijsko montažnega podjetja IMP. Nabrali so kar 1.573,26 točke in s tem pustili za seboj drugoplasirano ekipo jeseniške Save le za malo manj kot dvesto točk.

Na odlično tretje mesto so se uvrstili predstavniki Gradisa. Priborili so si 1.322,36 točke in se s tem uvrstili med najuspešnejše smučarje slovenskih gradbenih podjetij.

Uspešno ekipo Gradisa so zastopali na X. zimskih igrah gradbincev tile smučarji:

Veleslalom ženske: Juvančič Tatjana, Stupar Ani in Dimnik Joži.

Veleslalom moški nad 40 let: Cizej Marjan, Babič Rupert in Starovasnik Marjan.

Veleslalom moški 33 do 40 let: Vidic Anton, Jeršan Jernej, Zaletelj Tone.

Veleslalom moški do 33 let: Čekon Maks, Hercog Janez, Brezovar Janez. Tek ženske: Zigon Helena in Volašek Ana.

Tek moški: Stanovnik Pavel, Stanovnik Slave in Zaletelj Tone.

Tek moški do 33 let: Turk Franc, Rant Silvo in Vozič Zdravko.

To so tekmovalci, ki so na igrah gradbincev osvojili 1.322,36 točke in s tem priborili svojemu matičnemu podjetju Gradis odlično tretje mesto v skupni uvrstitvi.

Ob dnevu naših žena

Kolesje našega življenja se tako hitro obrača, da komaj utegnemo slediti pomembnim praznikom in dnevom, ki so rdeče začrtani na koledarjih. Praznik žena — 8. marec — sicer ni rdeče obkrožen, da bi nas opomnil, da sežemo v roke našim delovnim ženam in jim čestitamo, pač pa naj bi bil zapisan v srcih vseh, ki spoštujejo in cenijo napore žene in matere ki se poleg dnevnih skrbi in naporov, bori v naši socialistični domovini tudi za napredek naše samoupravne družbe.

Naš cilj je, da človeštvu damo zdrav in močan rod, ki naj bo steber in podpora družbe. Tak rod pa lahko pokloni le tista mati, ki je spoštovana in cenjena in ki živi življenje brez duševnih in telesnih pretresljajev.

Zal, ni vsem ženskam prizaneseno, saj je nič koliko žena na svetu, ki nimajo niti lastne svobode misli, kaj šele svobodo govora ali odločanja o važnejših vprašanjih.

Naša žena si je to svobodo priborila v letu 1942 ter postala istovčasno tudi soustanoviteljica mednarodne federacije žena v svetu. V borbi proti okupatorju je ilegalno sodelovala prek dva milijona žena, mnogo jih je padlo za svobodo domovine in ostalo nesposobnih za vse življenje.

V našem podjetju je zaposlenih 509 žensk, ki delajo v različnih poklicih. Največ je administrativnega in knjigovodskega kadra, gradbenih tehnikov in inženirjev. V organih upravljanja deluje 56 žensk, ena tovarišica pa je celo predsednik delavskega sveta enote.

Najvažnejše je predvsem to, da ne vsiljujemo volje posameznikov proti predlogom, ki jih daje ženska kot izvoljen organ samoupravljanja, saj vemo, da so pogostokrat predlogi žensk utemeljeni in prenešeni iz praktičnega življenja boljši kot suhoparni predlogi, ki se rešujejo za pisarniško mizo.

Morda bo prijazen in odkritosrčen stisk roke deloval na ženske ugodneje, kot pa suhoparne papagajsko naučene besede, polne obljub za katere vemo, da se ne bodo nikdar uresničile.

Ob tem slavnostnem prazniku se spomnimo vseh žena ki so dale svoja življenja ter tistih, ki še danes trpijo pod pritiskom volje vladajočih. Posebno pa se spomnimo vseh, ki so zaposlene kot drobno kolesje v velikem krogu našega močnega podjetja.

Zelimo jim obilo zdravja in zadovoljstva na delovnih mestih, v krogu svojih najdražjih ter v krogu svojih prijateljev in sodelavcev.

Nuša

Kaj vedo naši delovodje

Veliko novega so slišali na seminarju za delovodje v Grobljah

Od 7. do vključno 12. februarja je bil v Grobljah seminar za gradbene delovodje. Udeležilo se ga je 51 delovodij, iz vseh naših enot.

Na seminarju so predavali priznani strokovnjaki iz podjetja in zunaj njega. Ing. Milivoj Sircelj je govoril o novih tehničnih predpisih, o delitvi dohodka Albin Bačer, o finančnem poslovanju Alojz Remec, o tehnični dokumentaciji ing. Milan Pajk, o predpisih iz varstva pri delu republiški inšpektor Jernej Mlakar, o organizaciji, vrednotenju dela ter dela z ljudmi pa je govoril Dušan Đukanović, direktor Zavoda za tehnično izobraževanje. Ob zaključku seminarja so opravili izpit iz varstva pri delu.

Razpravljali so o konkretnih spremembah pri uvajanju novih tehničnih predpisov, podrobno proučili vodenje in poslovanje tehnične in finančne dokumentacije ter se kritično dotaknili postopka pri kontroli in izdajanju raznih naročilnic, sprejema blaga in podobno. Analizirali so nesreče pri delu, govorili o medsebojnih odnosih ter kritično ocenili še vrsto problemov, na katere nalezijo pri svojem odgovornem delu.

V pismenih odgovorih pa so nakazali nekaj predlogov za nadaljnje delo.

Znova je bila poudarjena potreba po večji koordinaciji dela, zlasti sodelovanju med enotami. Pravočasna informiranost delovodje je vedno bolj pomembna, zato naj bi vse važne okrožnice in zapisnike dobil tudi delovodja. Stabilizacijskih in ostalih ukrepov skoraj ne poznajo, saj so v glavnem obveščeni le preko Gradisovega vestnika. Želijo več tolmačenj

in razprav o novih metodah dela, več angažiranosti sektorskih vodij, pa tudi kdaj pa kdaj sestanek z vsemi delovodji enot. Takšni sestankov pa naj bi se udeležil tehnični direktor podjetja. Zahtevajo več zaupanja in osebne odgovornosti ter večjo kontrolo obrtniških del. Posamezna delovna mesta bi morali bolj jasno opredeliti, ostreje pa ukrepati proti tistim, ki svojih nalog ne izpolnjujejo, dati pa tudi več priznanj in nagrad za uspešno delo.

V operativi je premalo inženirjev, tehniki pa so preveč obremenjeni z administracijo, delovodjem pa je marsikje prepuščeno vodstvo stavbe.

Nadalje predlagajo, da SPO uredi posebno servisno službo (službeni voz), ki bi stalno in sistematično pregledovala vse strojne naprave na terenu.

Poleg navedenega so predlagali še vrsto ukrepov, s katerimi bi izboljšali našo organizacijo in poslovanje.

Vsi so bili z organizacijo seminarjev zadovoljni ter predlagajo še več kratkih seminarjev in razgovorov tudi med letom.

C.

V ZNANJU JE MOČ — Letos bomo dali za izobraževanje več kot 380 milijonov dinarjev (starih) — Seminarjev za tehnično strokovne kadre v Grobljah se je udeležilo več kot 290 ljudi

Imamo preveč ali premalo inženirjev in tehnikov

Kaj so povedali na seji upravnega odbora centra za izobraževanje

Ali imamo preveč ali premalo inženirjev in tehnikov in koliko jih bo potrebno še štendirati? To je bila tema razprave na zadnji seji upravnega odbora centra za izobraževanje.

Trenutno štendiramo 86 štendistov, v obdobju 1971—1975 pa jih bo po predvidenem planu končalo študij 134.

Ali je naše planiranje realno?

Sodobna proizvodnja in tehnologija dela zahtevata vedno več strokovnjakov, predvsem inženirjev, tehnikov, ekonomistov itd. Krepitev teh vs kupnem številu delavcev je eden izmed kazalcev dobro organiziranega podjetja. Mi smo se tega vseskozi zavedali. Vzporedno z investicijami v proizvodna sredstva smo stalno investirali tudi v kadre. Vzgjali smo jih, šolali, štendirali, žal pa rezultati tega niso bili vedno najbolj zadovoljivi. Več kot 40% štendistov se je po končanem šolanju zaposlilo drugje ali bolje rečeno, na »črni borzi nelojalne konkurence.« To je del rizika pri štendiranju — končno pa je rizik tudi pri vlaganju sredstev v proizvodna sredstva. Zoper vsak rizik se skušamo zavarovati. Štendisti vračajo prejete štendije — toda strokovnjaka — človeka na delovnem mestu ni.

Del krivde k temu nosimo tudi sami. Razporejanje po končanem šolanju ni najbolj zadovoljivo. Tudi pripravniška doba ne teče po predvidenem programu. Marsikdaj je odvisno od dobre volje tega ali onega, od trenutnih potreb in razmer v enoti ali centrali, vse premalo pa je resnega in sistematičnega dela z mladimi kadri. Zato ni nič čudnega, če na nekaterih delovnih mestih primanjkuje inženirjev, druge pa inženirji opravljajo neinženirska dela. Isto velja tudi za tehnike. V tem primeru njih delo ni dovolj cenjeno, zato je težnja vsakega mladega tehnika, ki konča srednjo šolo, da nadaljuje študij. Verjetno bomo morali to upoštevati pri sestavi novega pravilnika o delitvi osebnih dohodkov.

Tudi perspektivni plan podjetja predvideva znatno močnejšo rast števila umskih delavcev, predvsem tehnično strokovnega kadra (indeks 134 v primerjavi z rastjo ročnih delavcev, ki izkazuje indeks 104). Taka gibanja v prid umskih delavcev zahtevata naša proizvodnja in organizacija dela, saj bo proizvodni proces iz leta v leto bolj mehaniziran.

Ko danes obračamo in tehtamo dinar, vložen v kadre, pogledimo še spremembo strukture tehničnega kadra od leta 1968 dalje.

Iz statističnih poročil je razvidno, da smo imeli v letu 1968 — 69 inženirjev, 120 tehnikov in 90 gradbenih delovodij.

Danes (stanje 1. januarja 1972) se je število inženirjev povečalo na 93, tehnikov na 193 in delovodij na 151.

Perspektivni plan pa predvideva, da bomo morali imeti 1975. leta 166 inženirjev, 225 tehnikov ter 248 delovodij.

Če bomo torej hoteli zadostiti potrebam bodoče proizvodnje, bomo morali kljub restrikcijam in ostrejšemu kurzu gospodarjenja nadaljevati s sistematično politiko kadrovanja in izobraževanja, posvečati več pozornosti mlajšim kadrom, ter jih postopoma vključevati na vedno bolj odgovorna delovna mesta.

Ne zapravljajmo ljudi, ki so nam potrebni in so sposobni.

Lojze Cepuš

666.489 izgubljenih ur

Janez Škofic, šef službe za varstvo pri delu, je na seminarju za tehnično strokovni kader v Grobljah povedal naslednje številkke.

Številke so same po sebi gole in suhoparne — toda če upoštevamo, da za vsako številko stoji član našega kolektiva, so tudi te številke vredne pomisleka.

V letu 1971 je bilo povprečno zaposlenih 5.571, dejansko prebiti dnevi na delu 1.236.682, dejansko opravljenih ur 10.718.727 povprečno delo trajalo dnevno 8,67 ure.

Od 5571 zaposlenih se jih je na delu poškodovalo 493 ali poškodoval se je vsak 12. član kolektiva.

Na poti na delo in iz dela se je poškodovalo 39 članov ali 13 več kot v letu 1970 (od teh dva smrtno).

Zaradi poškodb pri delu je bilo izgubljenih 7.793 delovnih dni ali 0,63% ali 67.565 delovnih ur.

Zaradi boleznj pa je bilo izgubljenih 69.080 delovnih dni ali 5,59% ali 598.924 delovnih ur. Skupaj torej 76.893 delovnih dni ali 6,22% ali 666.489 delovnih ur.

Letos za izobraževanje 3.779.520 dinarjev

Upravni odbor centra za izobraževanje je na osnovi samoupravnega sporazuma in dejanskih potreb po kadrih predložil organom upravljanja v potrditev naslednji predračun centra za izobraževanje za leto 1972.

Predračun vsebuje vse vrste in oblike izobraževanja, razen nagrad učencev, ki se obračunavajo po posebnih postavkah, in vsebuje:

	din
— štendije	720.300
— poklicne šole — tečaji	656.400
— šolnine (večerne šole)	150.900
— izobraževanje na delovnem mestu	617.600
— dopolnilno izobraževanje	385.540
— strokovno izobraževanje v zvezi z zakonskimi predpisi	507.280
— družbeno politično izobraževanje	31.500
— tečaji tujih jezikov	30.000
— stroški, nagrade pripravnikov	350.000
— razne raziskave	15.000
— skripta, brošure	25.000
— material, oprema	100.000
— strokovne ekskurzije	90.000
— dotacije, prispevek interesne skupnosti	100.000
Skupaj:	3.779.520

Na seji dne 2. februarja je delavski svet sprejel pravilnik o terenskem dodatku, pravilnik o prejemkih iz materialnih stroškov in sklep o regresih za dopuste. Odobril je nabavo strojev in transportnih sredstev ter potrdil predlog za odpis dotrajanih osnovnih sredstev. Za leto 1972 je predvidel višino stroškov za investicijsko vzdrževanje. Nadalje je odobril sanacijska dela na jedilnici in kuhinji v počitniškem domu v Ankaranu ter preureditev prostorov v delavskem domu v Mislejevi ulici v Ljubljani za potrebe lastne obratne ambulante. Končno je sprejel še sklep o spremembi penzionskih cen v počitniških domovih, odobril pristop k društvom varnostnih inženirjev in tehnikov ter z absolutno večino pri tajnem glasovanju izvolil za direktorja gradbene enote v Ravnah na Koroškem Toneta Zaletija.

Pravilnika o terenskih dodatkih in o prejemkih iz materialnih stroškov, ki urejata terenski dodatek, dnevni, dodatek za ločeno življenje, selitvene stroške in stroške za prevoz na delo in z dela, je delavski svet sprejel po končani obravnavi obeh osnutkov med kolektivni enot.

Zadeve, ki jih urejata omenjena pravilnika, so zelo zamotane in zahtevne. Zato je bilo nujno daljša obravnavna in spoznanje, v čem je sprememba, katere je v prvi vrsti zahteval sporazum o delitvi dohodka in osebnih dohodkov v gradbeništvu.

● Novo glede terenskega dodatka

Po določenih omenjenega sporazuma smo namreč morali spremeniti način plačevanja terenskega dodatka od dosedanjega na efektivno uro, na plačilo tega dodatka na dan, ko je delavec na terenu, torej ko ima tudi večje stroške zaradi dela in bivanja na terenu.

Po novem pravilniku o terenskih dodatkih, ki bo veljal od obračunske dobe 16. januar 1972 dalje, so določene različne višine za posamezne kvalifikacije in so zneski tudi v razponu z zgornjo omejitvijo 700 din največ na mesec. Pravilnik zahteva, da morajo delavski sveti enot določiti višino terenskega dodatka v okviru sporazumov za vsako gradbišče — delovišče naprej. Pri tem mora vsak delavski svet enote upoštevati, kakšne so razmere na določenem gradbišču glede stroškov prehrane in stanovanja. Poleg tega mora vsaj približno uskladiti višino terenskega dodatka s tistimi, katere plačujejo sorodna podjetja na istem terenu. Če delata dve ali več enot Gradisa na istem terenu, pa se zahteva popolna skladnost višine terenskih dodatkov za delavce vseh enot.

Ker obstaja veliko različnih terenov glede tega, kakšni so stroški za bivanje na takih terenih in bi bilo zelo težko vse primere predvideti v pravilniku, je delavski svet sprejel predlog o terenskem dodatku v razponu, čeprav so nekatere enote priporočale, naj raje točno fiksiramo zneske za vsak primer terena. To bi vsekakor zelo omejilo možnosti prilagajanja višine terenskih dodatkov stroškom, ki nastajajo na terenu in bi dalje povzročilo prav gotovo negotovanje, ko ne bi bilo mogoče sproti uravnati višine teh dodatkov stroškom, ki nastajajo za delavca na območju, kjer delajo naše enote. Upoštevati je namreč treba, da se v osnovi spreminja način plačevanja oziroma določanja terenskega dodatka. Višina tega dodatka po pravilniku se namreč ne določi delavcu, temveč za gradbišče — delovišče. Tako se bo delavcu spreminjala višina terenskega dodatka, odvisno pač od tega, na katerem delovišču bo delal. To je vsekakor bolj pravilno, ker dobi terenski dodatek zaradi večjih stroškov, ki jih ima delavec pri delu na terenu, višina stroškov se pa menja od terega do terena.

● Kako v stalnih obratih

Za delavce v stalnih obratih, kadar delajo na gradbiščih nad 12 km zunaj sedeža obrata in kraja stalnega prebivališča delavca in njegove družine, je s posebnim pravilnikom o prejemkih iz materialnih stroškov predvidena znižana dnevni. Višina je odvisna od oddaljenosti gradbišča — delovišča in od neugodnih pogojev glede prehrane in prenočevanja ter znaša od 25 do 47 din na dan. Koliko naj bodo na posameznem gradbišču znižane dnevni, bo odločil delavski svet obrata po kriterijih iz pravilnika.

Pravico do znižane dnevni pod enakimi pogoji in s sklepom delavskega sveta enote imajo tudi delavci gradbenih enot, kadar so na določenih gradbiščih njihovi življenjski stroški izredno visoki in bi terenski dodatek ne mogel pokriti večjih stroškov. Delavci na zelo oddaljenih gradbiščih imajo namreč precejšnje stroške, če hočejo vsaj občasno obiskovati svojo družino, pa čeprav bi stroški za prebivanje na terenu bili manjši. Upoštevati je treba, da sporazum ne dopušča višjih terenskih dodatkov kot 700 din na mesec in prevozov za obisk družine ni mogoče posebej priznavati nad navedenim zneskom na mesec.

● 300 din regresa za dopust

Vsakemu članu delovne skupnosti, ki ima pravico do rednega dopusta, bo izplačano enkrat na leto 300 dinarjev samskemu oziroma tistemu, ki nima nobenega v družini, katerega mora vzdrževati, 450 din, če mora vzdrževati enega družinskega člana in 600 din, če mora vzdrževati dva ali več družinskih članov. Denarno pomoč t. i. regresa za dopust bo vsak upravičenec prejel pri izplačilu blagajni v enoti ali na centrali v tistem mesecu, ko ima planiran redni dopust. Ne bo mu treba predlagati dokazila o tem, da je letoval, tj. račun od hotela in podobno. V našem počitniškem domu bo na primer plačal vsak na dan po 40 din za sebe in za člana družine, za otroke do 7 let starosti pa po 26 din na dan. Cene seveda veljajo, če bo letoval v našem počitniškem domu nepretrgano več kot tri dni (tj. nad 3 dni polnih penzionov). Navedeni sklep velja od 10. februarja 1972 dalje.

● Odobrene investicije

Odbor za investicije je predložil delavskemu svetu predlog najnujnejših nabav strojev in strojne opreme ter transportnih sredstev, ki jih je potrebno iz-

vesti, čeprav še ni bil do kraja sestavljen in sprejel celotni program investicijskih nabav za leto 1972. Po daljši obravnavi je delavski svet predlog potrdil.

● Res so neskladja — dobička še ne bo

Delavski svet se je nadalje strinjal s predlogom odbora za načrtovanje in notranjo delitev, da naj se v podjetju počaka z izplačevanjem osebnih dohodkov po uspehu za leto 1971 in za organizatorje proizvodnje, dokler ne bodo preverjene skladnosti obračunov s samoupravnim sporazumom o osnovah in merilih za delitev dohodka in osebnih dohodkov v gradbeništvu.

V zvezi s tem je že omenjeni odbor ugotovil neskladja med izplačili nad osnovami pri posameznih kategorijah zaposlenih. Ugotovil je tudi, da enote fizičnim delavcem ne obračunavajo akordov po akordnih cenikih ali normah in zato nastajajo razlike pri osnovah za udeležbo v delitvi osebnih dohodkov po uspehu enote med tistimi delavci, pri katerih se izračunavajo doseženi učinki, akordi, po veljavnih pravilnikih. Potrebno je, da se za vse delavce uporabljajo veljavna merila o ugotavljanju individualnega ali skupinskega učinka ter tako tudi dosledno izvaja načelo nagrajevanja po delu posameznika in uspehu enote, kjer dela, oziroma podjetja kot celote.

Za investicijska popravila je delavski svet določil program za vsako enoto po vrstah popravil in tako predvidel skupni znesek za vse enote za leto 1972. Hkrati pa je tudi odobril prenos v letu 1972 znesek 2.680.000 din za investicijska popravila, ki niso bila pri strojno prometnem obratu porabljena za ta popravila v preteklem letu.

● Ne več kot 50 din regresa za prehrano

Posebej je delavski svet podjetja opozoril enote na izvajanje samoupravnega sporazuma o merilih in osnovah za delitev dohodka in osebnih dohodkov v gradbeništvu glede najvišjega zneska, ki se sme priznati kot regres pri prehrani delavcev. To je namreč 50 din na zaposlenega na mesec in tega zneska ne smemo preokračiti. Zato morajo enote dosledno upoštevati navedeno določilo in vračanje več stroškov zaradi dela na terenu, kjer taki stroški nastajajo, urejati s terenskimi dodatki, seveda v višini, ki jo predpisuje pravilnik.

● Ambulanta v Ljubljani

Že dalj časa je velika stiska za vse delavce ljubljanskega področja (za približno 2000 oseb gre), ko morajo iskati zdravniško pomoč. Obratna ambulanta je sedaj v zdravstvenem domu Moste, kjer pa morajo deliti prostore še z drugimi in tako se neprestano menja čas ordinacije. Prostori so tudi majhni. Vse to povzroča veliko nejevoljo in se je zato odbor za standard in rekreacijo odločil, da predloži delavskemu svetu preureditev prostorov v delavskem domu v Mislejevi ulici v ustrezne prostore za obratno ambulanto. S to preureditvijo, katere načrte je izdelal naš projektni biro, bo rešeno osnovno vprašanje zdravstvene oskrbe. Delavski svet je predlog odobril s tem, da se bodo stroški adaptacije poplačali neposredno iz sredstev enot in ljubljanskem področju.

● Popravilo v Ankaranu

Naš počitniški dom v Ankaranu je že precej star, še bolj se pa to pozna jedilnici in kuhinji, kjer že ni več varno za ljudi, ker se lahko vsak čas zrušijo stene in streha na glave. To je ugotovila tehnična kontrola in izdelan je predlog za sanacijo. Delavski svet je odobril za sanacijo 45 milijonov S din, projektant pa naj prilagodi temu znesku svoj projekt, po katerem bo opravljena sanacija. Gotovo mora biti do konca maja letos in upamo, da bo to tudi opravljeno, ker bi sicer morali dom zapreti in bi bilo onemogočeno letovanje članom kolektiva.

● Imenovanje

V enoti Ravne na Koroškem je bila izvedena sprememba na vrhu vodstva. Dosedanji direktor enote inženir Lojze Štok je prosil za razrešitev svoje dolžnosti. Na predlog posebne razpisne komisije in po izvedenem tajnem glasovanju je z absolutno večino glasov delavski svet izvolil za direktorja enote Toneta Zaletija.

Končno je delavski svet naročil odboru za standard in rekreacijo, da pripravi ustrezen odgovor na vlogo enote nizke gradnje glede pravilnega tolmačenja pogojev za posojila za gradnjo stanovanjske hiše, če jo prosilec gradi izven bližnje okolice sedeža enote.

R. Z.

Pozor!

Današnji številki je priložen prijavitni list za letovanje v naših počitniških domovih

Kako varno na delo

Kdo ve, koliko ljudi se dnevno že v zgodnjih jutranjih urah odpravlja v službo. Mnogi so si izbrali avtobus, kot prometno sredstvo s katerim se več ali manj udobno prevažajo na delo in domov. Do sedaj še vedno drži ugotovitev, da ni sredstva in načina, ki bi zagotavljal popolno (absolutno) varnost potovanja. Ta pa je nujno potrebna, saj vemo zakaj. Končno ni vseeno ali bodo koga odpeljali v bolnico ali kamorkoli namesto v službo.

Tokrat smo torej izbrali pot v službo z avtobusom. Ta pot se deli na dva dela: na tisti del, ki jo napravi vsakdo do avtobusa in je za lastno varnost odgovoren sam in tisti del, ki jo napravi kot potnik z avtobusom. Usoda potnikov je v tem primeru v rokah voznika in sprevednika. Mnogim pa ostane še tretji del potovanja v službo, to je pot od avtobusa do delovnega mesta.

Kakšne nevarnosti spremljajo človeka vsak dan? Teh je mnogo in prenekatera se spremenijo v prometno nesrečo. Zakaj? Poglejmo: večina se odpravi od doma po že nekem ustaljenem voznem redu, ki pa mnogokrat vodi v časovno stisko. Ta pa sili ljudi, da pohitijo, ker, kot vemo, avtobus ne čaka. Taka naglica pa odvrta ljudi od potrebne pazljivosti, ko hitijo po cesti ali še bolj, ko hitijo čeznjo.

Prav tu je skrita past. Nepredvidno prečkanje ceste je v takem času, ko je tudi vidljivost slaba, lahko neposreden vzrok za prometne nesreče. Posebno so ogroženi tisti pešci, ki hitijo čez cesto izven označenih prehodov za pešce, tisti, ki stečejo čez cesto izza nepreglednih mest, kot so dvorišča, parkirana vozila ali drugi objekti na cesti. Avtomobilisti marsikdaj ne opazijo pravočasno hitečih pešcev, zato tudi ukrepajo prepozno in nesreče so neogibne.

Druga nevarnost spremlja potnike pri vstopanju v vozilo. Sedaj v tem času je nevarnost poškodb še večja zaradi poledenelih ali zasneženih po-

stajališč. Nepotrebno prerivanje potnikov je že tudi marsikoga spodneslo pod kolesa avtobusa. Skratka, paziti je treba na vsakem koraku, dokler se niso za nami zaprla avtobusna vrata.

Za lastno varnost začnemo zopet skrbeti, ko izstopamo iz vozila in vse po poti, dokler nismo dospeli do delovnega mesta. S posebno nevarno situacijo se srečamo potem, ko smo izstopili iz avtobusa in nameravamo prečkati cesto na drugo stran. V tem primeru ravnamo edino pravilno, če počakamo toliko časa, da avtobus odpelje s postajališča. Šele tedaj bomo imeli zadosten pregled nad cesto. Tako bomo lažje izbrali primerni trenutek za pot čez njo, ko ne bomo ogroženi od mimo hitečih avtomobilov.

Naj ponovimo že znano pravilo: cesto prečkajmo samo na označenih prehodih. Če pa teh ni v bližini 100 metrov od nameravanega kraja prečkanja, šele potem lahko gremo čez tudi drugje, vendar le tedaj, ko ne oviramo oziroma, ko nismo v napoto drugim vozilom.

Sedaj pa le pogledimo in pomislimo, koliko nevarnih dogodkov smo pustili za seboj. V glavnem se bodo ponovili, ko se bomo vračali z dela domov in zopet naslednji in vse ostale dni itd.

Za lastno varnost v prometu moramo skratka skrbeti že, ko zapuščamo hišni prag in vse dokler se ne vrnemo zopet čezenj domov.

Marjan Metljak

Najpogostejše shajališče je v sobi za kulturo in razvedrilo

Najlepši dom za naše učence

Danes prebiva v prelepem novem domu v Ljubljani 96 mladih ljudi, učencev praktičnega pouka v gradbeništvu. Učijo se za zidarje, tesarje, ključavničarje, avtomehanike in druge poklice, ki so potrebni v gradbeni in kovinski stroki.

Več o domu nam je povedal Jaka Klančar, vzgojitelj bodočih gradbincev.

»Vse Gradisove enote, ki so v Skofji Loki, na Jesenicah, na Ravnah, v Celju, v Mariboru in seveda v Ljubljani imajo svoje domove. Vsekakor šteje prav ta v Novih Jaršah, ki smo ga predali svojemu namenu 22. januarja, med najlepše in najudobnejše vaješiške domove v Sloveniji sploh...«

Dom ima štiri nadstropja in prostora za 96 vajencev. Ima centralno kurjavo in v vseh nadstropjih kopalnice in umivalnice s tekočo hladno in vročo vodo. Toplo vodo bodo imeli fantje na voljo tudi poleti, s čimer se lahko pohvali le redkokateri dom v Sloveniji. V sobah prebivajo po trije učenci skupaj. Vsi prostori so lepo opremljeni in mladi ljudje imajo tudi takorekoč vse, kar potrebujejo...

Vzgojitelj Jaka Klančar ni niti najmanj pretiral. Tudi sami smo si natančno ogledali vse prostore novega vaješiškega doma v Ljubljani in ugotovili, da so njegovi prebivalci v resnici lahko več kot zadovoljni. Tisti, ki so dom gradili, so mislili na vse!

Poleg tega, da živijo fantje v lepih velikih sobah, številni izmed njih precej bolje kot doma, imajo tu na voljo poleg sodobnih sanitarij in kopalnic tudi posebne prostore za kulturno razvedrilo in športno rekreacijo.

V kleti ima nov vaješiški dom v Jaršah lep prostor za namizni tenis, ki ga mladi ljudje s pridom izkori-

ščajo. Ljubiteljev namiznega tenisa je veliko, zato je miza v popoldanskih urah le redkokdaj prosta.

Tudi za strelišče bodo poskrbeli v domu. Napravili si ga bodo kar na hodniku. Prostora je dovolj, hodnik je dolg precej več kot potrebnih 10 metrov in dovolj je učencev, ki jim je strelski šport že prirasel k srcu.

Najpogostejše shajališče Gradisovih vajencev v Novih Jaršah pa ne dvomno predstavlja velika svetla soba v pritličju novega doma. Tu imajo na voljo televizijski aparat in časopise. Sčasoma bodo poskrbeli tudi za knjižnico. Fantje namreč radi berejo...

»Dom ima tudi čajno kuhinjo...« je nadaljeval Jaka Klančar. »Res je, da zaenkrat še ne dela, bomo pa kaj kmalu poskrbeli, da bo kuhinja služila svojemu namenu. Pohvalimo se lahko še s posebno sobo za bolnike. Sedaj je prazna in želeli bi si, da bi tudi ostala...«

Pa režim v domu? Je zelo strog...? pobaramo ob koncu vzgojitelja Klančarja.

»Le toliko, kolikor je nujno potrebno. Ob delavnikih morajo fantje ob devetih v posteljo. Vstajajo namreč precej zgodaj. Ob sobotah imajo nekoliko več svobode. K temu naj še dodam, da smo se domenili, da v prostorih doma ne bomo kadili, sicer pa fantom cigaret ne moremo prepovedati...«

Ljubljana ima nov dom, lep in prostran. Mladinci, varujte ga.

Gradisov vestnik

»Gradisov vestnik« izdaja delavski svet podjetja Gradis. Ureja ga uredniški odbor. Odgovorni urednik Lojze Cepuš. Tiska tiskarna »Toneta Tomšiča« v Ljubljani — izhaja mesečno

Vzgojitelj Jaka Klančar

Novi dom učencev v Novih Jaršah

PRESEDSTVO RS ZSS O OBVEŠČANJU ZAPOSLENIH

Delavci morajo več vedeti

Pravočasna obveščanost delavcev o razmerah v njihovih delovnih organizacijah je pogoj za njihovo resnično sodelovanje v samoupravljanju; zato jim moramo zagotoviti jedrnat, vsebinsko bogate in razumljive informa-

cije o vsem, kar morajo vedeti kot samoupravljalci. Sindikati se morajo zato najodločneje zavzeti za čimprejšnjo odpravo sedanjih številnih pomanjkljivosti informiranja ter doseči, da bo informiranje delavcev postalo sestavni del poslovne politike sleherne delovne organizacije.

To so bile glavne ugotovitve razprave o informiranju v delovnih organizacijah na zadnji seji predsedstva RS ZSS, ki jo je vodil podpredsednik slovenskih sindikatov Ivo Tavčar. Razprava je pokazala, da smo glede informiranja v delovnih organizacijah v zadnjih letih sicer dosegli določene uspehe, da pa še marsikaj šepa. Svoj del nalog s tem v zvezi bo morala opraviti komisija pri RS ZSS za tisk in informiranje v delovnih organizacijah, katere sestavo bo predsedstvo določilo po svoji prvi prihodnji seji, del nalog bodo morali prevzeti občinski sindikalni sveti, predvsem pa se bodo morale zavzeti za čimboljše informiranje delovnih kolektivov osnovne sindikalne organizacije.

Uvodne misli za omenjeno razpravo sta dala Lojze Cepuš, predsednik dosedanjega odbora za tisk in informiranje v delovnih organizacijah pri RS ZSS ter dr. Bogdan Kavčič, vodja centra RS ZSS za raziskavo javnega mnenja.

Iz podatkov, ki jih je navedel Lojze Cepuš, sledi, da imamo sedaj v Sloveniji kakih 200 glasil delovnih organizacij s skupno naklado 400.000 izvodov. To vsekakor pomeni, ali bi vsaj moralo pomeniti, izredno pomemben dejavnik obveščanja delavcev o razmerah, v katerih živijo in posluje njihov delovni kolektiv, s tem pa tudi izredno pomemben dejavnik njihovega sodelovanja v samoupravljanju. Dejstvo pa je, da imajo službe za informiranje, ki skrbijo za celotno obveščanje delavcev, le redke delovne organizacije in da na splošno vprašanje informiranja v delovnih organizacijah ni zadovoljivo urejeno. To še posebej velja za odgovornost glede informiranja oziroma

neinformiranja ali celo napačnega informiranja — tako v statutih delovnih organizacij, še bolj pa v praksi.

V delovnih organizacijah — je dejal tov. Cepuš — zelo pogosto najdemo ljudi, ki zavirajo obveščanje delavcev, ker se bojijo njihove kritike zaradi slabega poslovanja, nepravilnih odnosov itd. Praksa pa kaže, da je prav slabo obveščanje vzrok za različna nezadovoljstva v delovnih organizacijah, ki včasih prerastejo tudi v stavke. Krepitev samoupravljanja zahteva spreminjanje glasil in dela informativnih služb v delovnih organizacijah nasprotno, tako da bodo neposredni proizvajalci vedno manj objekt, vedno bolj pa aktiven dejavnik informiranja.

Dr. Bogdan Kavčič je na podlagi izsledkov sindikalnega centra za raziskave javnega mnenja poudaril, da je obveščanost delavcev tem slabša, čim nižja je njihova izobrazbenost. Raziskave tudi kažejo, da imamo v delovnih organizacijah še vedno nekakšno cenzuro, vsaj v smislu zadrževanja določenih informacij samo za ozke vodilne skupine. Sicer pa si delavci tudi z dobljenimi informacijami najpogosteje ne morejo veliko pomagati, ker večinoma zadevajo že izvršena dejstva, to pa jim omogoča največjemu kritiziranju teh dejstev, nikakor pa ne odločanja.

V razpravi o informiranju v delovnih organizacijah je bilo poudarjeno, da moramo govoriti predvsem o vzrokih, zakaj je informiranje slabo; če bomo delovnim ljudem zares dali pristojnosti, ki jih v našem samoupravem socialističnem sistemu imajo, potem bo obveščanje moralo postati sestavni del poslovne politike vseh delovnih organizacij. Razprave o informiranosti moramo prenesti predvsem v delovne organizacije, v izvršne odbore sindikalnih organizacij, ki naj začno z odločno bitko, da se vprašanje obveščanja delavcev na ustrezen način uredi tudi v statutih delovnih organizacij.

A. UL.

XII. ZIMSKE ŠPORTNE IGRE GRADISA

Zmagali so mariborčani

Organizacijo je imela PE Ravne na Koroškem, ki je svojo nalogo odlično opravila — Olimpijskega ognja res niso prižgali — Elektronika je prekrizala vse ne-

Dvanajste zimske športne igre našega podjetja so bile tokrat v Meziški dolini. Organizacijo je prevzela naša poslovna enota na Ravnah na Koroškem. V imenu pokrovitelja nas je pozdravil direktor PE Tone Zaletelj, zmagali so pa Mariborčani, ekipno seveda.

Govor pokrovitelja

Sportnice, športniki, pozdravljeni v Meziški dolini!

Gradisovci so letos že dvanajstič srečujemo na tradicionalnih zimskih športnih igrah Gradisa ter četrtič v Meziški dolini. Zimske in letne športne igre postajajo v našem podjetju vedno bolj množične in pomembne. Vsakoletno srečanje športnikov Gradisa na belih poljanah je dokaz vztrajnosti, borbenosti, poguma in s tem potrdilo, da naš sindikat v podjetju, kakor tudi samoupravni organi in vodstvo vodijo pravilno politiko, da je poleg fizičnega in umskega dela potrebno našim delavcem tudi razvedrilo, rekreacija in medsebojno spoznavanje. Ponosni smo in se zahvaljujemo sindikalnemu odboru Gradisa, da nam je poveril organizacijo zimskih športnih iger Gradisa 72.

Za izvedbo iger smo si izbrali Meziško dolino, ki je ena izmed najlepših zimskih smučarskih centrov na Koroškem.

Drage tekmovalke, tekmovalci, gostje in gledalci, naša želja je, da iz tega prelepega kraja Meziške doline odnesete kar največ lepih spominov, športnih zmag in osebnega zadovoljstva. Naravne lepote izpod Pece, kjer naj bi prebival kralj Matjaž, so oblikovale tudi svojstven način življenja koroškega človeka, prijaznega, trdega in gostoljubnega.

Na samih igrah vam želim, da bi dosegli kar najlepše uspehe ter odšli s prizorišča zimskih športnih iger Gradisa 72, z velikim zadovoljstvom in prenesli vašim sotovarišem na edinicah pristrčne pozdrave iz Meziške doline.

Želim vam mnogo uspeha in prijetno počutje v Meziški dolini.

Prisrčno so nas sprejeli

Olimpijskega ognja res niso prižgali, pa tudi zastav ni bilo — zato pa smo bili v Meziči tembolj prisrčno sprejeti. Vse, kar smo tu doživeli, je bilo resnično doživetje, tako za tekmovalce kot za gledalce. Dobra organizacija, izredno lepa smučišča, slavnostna večerja, vse to bo našim športnikom ostalo v nepozabnem spominu.

Petega februarja se je v Meziči zbralo 85 tekmovalcev iz desetih enot (seveda so eni prišli prej, drugi pozneje), pa tudi več kot 20 gostov, med njimi tehnični direktor Gradisa, ing. Alfred Peteln. Organizacija tekmovanja je prevzel smučarski klub Meziča, ki je svojo nalogo res stodostotno opravil. Tekmovalna proga za veslesalom je bila dobro speljana. Dolga 1500 metrov, s 580 metri višinske razlike in je bila 35 stopinj povprečnega padca.

Sodobne merilne naprave so odlično delovale

Na naših tekmovanjih so se letos prvič pojavile sodobne elektronske

merilne naprave, ki so do tisočinke sekunde natančno izmerile čas vožnje. Tako so odpadli vsi prepiri in sumničanja, da čas ni bil točno odmerjen.

Izkazali so se tudi uslužbenci hotela Peca, ki so skrbeli za lačne in žejne goste.

Skratka v Meziči je bilo vse OK.

Disciplina tekmovalcev

Peter ing. SOUVENT, vodja tekmovanja, je na slavnostni večerji dejal: »Moram priznati, gradbinci ste od vraga, vztrajni, borbeni in disciplinirani. Sodeloval sem že pri večjih tekmah, posebno mladinskih in kaj takega še nisem doživel. Vsi, ki smo kot sodniki ali organizatorji sodelovali na vaši prireditvi, smo bili zadovoljni. Zadovoljni pa smo tudi s honorarjem, ki ga bomo vsi enotno dali v blagajno našega smučarskega kluba Meziča. Če boste še kdaj organizirali tekme v Meziški dolini, smo vam rade volje vedno na razpolago.

Proga je bila odlična

Albin Bernard iz Skofje Loke: Mezičani so progo zelo dobro postavili, le srednji del proge nam je delal nekaj preglavic. Sicer pa se je vse skupaj dobro izteklo. Zelo sem zadovoljen z organizacijo, le škoda, da je bil razglas rezultatov tako pozen

Rezultati tekmovanja

Veslesalom moški do 40 let

1. Maks Čekon, KO, SPO Ljubljana	1:06,6	1:06,7	2:13,3
2. Janez Hercog, Ravne	1:06,8	1:07,0	2:13,8
3. Jože Zupan, Jesenice	1:11,9	1:10,9	2:22,8
4. Janez Brezovar, Škofja Loka	1:15,5	1:08,1	2:23,6
5. Rene Stropnik, Maribor	1:15,7	1:11,5	2:27,2
6. Andrej Jeršan, Centrala	1:14,7	1:19,6	2:34,3

Veslesalom moški nad 40 let

1. Marjan Cizej, Maribor	1:11,1
2. Marjan Starovasnik, Maribor	1:17,9
3. Rupert Babič, Maribor	1:20,6
4. Slavko Stanonik, Šk. Loka	1:25,4
5. Franc Kline, Maribor	1:25,5
6. Ivan Grabner, Ravne	1:26,9

Veslesalom ženske

1. Joži Kocjančič, Centrala	1:42,1
2. Ani Stupar, Centrala	1:43,3
3. Zinka Turnšek, Celje	1:58,7
4. Helena Zigon, Centrala	1:59,5
5. Tatjana Juvančič, Celje	2:28,8
6. Majda Leban, Centrala	3:12,0

Teki moški

1. Zdravko Vozič, Ravne	13:15,5
2. Silvo Rant, Šk. Loka	13:30,8
3. Franc Turk, Ravne	13:30,7
4. Zvonko Kotnik, Ravne	14:39,4
5. Karel Jezeršek, Šk. Loka	14:40,1
6. Vlado Homer, Ravne	14:47,3

— toda ob dobri kapljici nam je bilo opolnoči že vseeno.

Le škoda, da imamo premalo časa za treniranje. Mislim, da bi morali napraviti poseben pravilnik, po katerem bi tekmovalci iz vseh enot imeli pred tekmovanjem enako število prostih dni za trening. Sicer pa je naš Albin kljub temu dokazal, da je dober smučar, saj je pri veslesalomu moški do 40 let zasedel odlično 12. mesto.

Prirediteljem lahko samo čestitamo

Ing. Alfred Peteln, tehnični direktor, sicer na tekmovanjih ni zaslužil nobene zlate kolajne, zato pa je tekmovalce tembolj bodril, tako da bi mu neprevidni smučar skoraj zlomil nogo. Še sreča, da jo je tako poceni odnesel. Končno pa je bil kljub temu v Meziči zelo zadovoljen ter ob zaključku dejal: Organizatorjem in tekmovalcem samo čestitamo. Za mizo so sedeli veterani, tekmovalci iz kovinskih obratov iz Maribora.

»So bila za katerega izmed vas vratica preozka?« sem vprašal.

»K sreči ne,« so soglasno odgovorili. »Imamo že precej izkušenj, pa tudi kar tako se ne damo. Moramo priznati, da so sodobne merilne naprave odlične, pa tudi s celotno organizacijo smo zelo zadovoljni.

Mi tekmujemo v sklopu PE Maribor. Sicer je pa smučanje zelo drag šport. Prav bi bilo, da bi nas sindikat še bolj podpiral ter od časa do časa za najuspešnejše pa tudi za mladince nabavil nove smuči.«

Organizatorju tekmovanja, smučarskemu klubu v Meziči vse priznanje

Tekmovalci iz Celja so se letos boljše odrezali

Pozdrav iz Meziče

Zmagovalci?

Takole je bilo na slavnostni večerji

L. C.

Novi predpisi o tehničnih ukrepih in pogojih za beton in armirani beton

Ing. Milivoj Šircelj je na seminarju za tehnično strokovni kader v Grobljah predaval o novih predpisih, tehničnih ukrepih in pogojih za beton in armirani beton. Razlike med starimi in novimi predpisi so zelo pomembne za nadaljnje delo, zato bomo izvlečke predavanj v dveh delih objavili v našem glasilu.

Novi predpisi veljajo za vse betonske konstrukcije in elemente razen

- za betonske konstrukcije in elemente, ki so izpostavljeni temperaturi nad 70° C,
- za konstrukcije in elemente s togimi jeklenimi profili,
- za konstrukcije in elemente iz lahkega betona.

Odstopanja od predpisov so možna tako pri projektiranju kot pri izvojanju del pri posameznih določbah le tedaj, če se teoretično in s poizkusi dokaže, da so kljub temu zagotovljena stabilnost in varnost konstrukcije ter elementov, varnost ljudi in prometa v mejah, ki so predpisane s tem pravilnikom.

Projekt konstrukcij in elementov iz betona in armiranega betona mora vsebovati zlasti:

- tehnično poročilo,
- statični račun,
- opazni in armaturni načrt,
- tehnični opis del s programom izvajanja del,
- v predvidenem primeru pa tudi načrt odra in opaža.

Obvezno mora izvajalec del voditi dokumentacijo, s katero se dokazuje kvaliteta materiala in izvajanje del, pa tudi drugo dokumentacijo, ki je predvidena s projektom.

II. MATERIALI

a) Mineralni agregat

Za izdelavo betona se lahko uporablja naravni rečni gramoz, gramoz iz ledeniških grobelj ali drobljenec.

Izjemoma se sme za izdelavo betona uporabiti tudi drugi agregat, če se s poizkusi dokaže, da s takim agregatom dobimo beton take kvalitete, kot je predpisana s tem pravilnikom.

Ne smemo pa uporabljati agregat, pri katerem je mineraloško-petrografska analiza ugotovila:

- da vsebuje več kot 1% sljude (po teži) v agregatu zrnastosti od 0 do 8 mm (drobni agregat). Kadar so betonske konstrukcije in elementi stalno na suhem, se odstotek sljude lahko dvigne na 2%;
- da je v agregatu, ki se uporablja za viden beton, več kot 0,50% premogovih ali lignitovih delcev. Za ostale vrste betonov se ta odstotek lahko dvigne na 1%;

— da vsebuje agregat brezobličnih silicij, pri katerem obstaja možnost alkalno-silikatne reakcije pri betonih, ki so izpostavljeni vlagi in dežju. Tak agregat pa se sme uporabiti, če se s posebnimi ukrepi prepreči alkalno-silikatna reakcija.

Za izdelavo betona je uporaben le tisti drobljenec, katerega tlačna trdnost je vsaj 800 kp/cm². Mineralni agregat, ki se uporablja za konstrukcije in elemente, kateri so izpostavljeni mrazu in padavinam, mora biti preizkan, kakšna je njegova obstojnost proti mrazu.

Grobi agregat, to je agregat z velikostjo zrn nad 8 mm sme imeti največ 15% (po teži) podolgovatih ali ploščatih zrn. Podolgovata ali ploščata zrna so tista, pri katerih je razmerje dolžine do najmanjše dimenzije zrna $l/d \geq 5:1$.

Nadaljnje zahteve se nanašajo še na vsebino organskih snovi, maščob, kislin in njihovih soli, na vsebino fosfatov in sulfidov in končno še na vsebino zelo finih delcev v agregatu. Tako agregat ne sme vsebovati več kot 5% finih delcev, to je zrn do 0,09 mm v drobnem agregatu (zrna od 0 do 8 mm) oziroma 1% v grobem agregatu. Pri drobljencu se ta dva odstotka povišata za 50%, vendar to povišanje velja le, če taki zelo fini delci vsebujejo le neznatno količino glinastih delcev.

S tem predpisom je v zvezi tudi predpis, ki dopušča v drobnem agregatu največ 1% grudic iz zelo finih delcev. V grobem agregatu pa sme biti največ 0,25% grudic iz zelo finih delcev.

Za beton se ne sme uporabljati grobi agregat, če je ta ovit z zelo finimi delci (prahom), posebno če so ti glinastega izvora. Ta zahteva pride predvsem v poštev pri drobljenju, kjer v kamnolomu ni brezhibno urejeno izpraševanje ali pranje drobljenja. Količina prašnatih delcev, to je delcev z d. 0,02 mm, je točno določena le za vidne betone in za betone podvržene obrabi. Največja dovoljena količina je 1%.

Dosedanji predpisi so zajemali pravzaprav vse zgoraj navedene pogoje, vendar pa so bili površni in v največ primerih niso navajali s številkami določene meje.

Zelo važen za nas je člen 15 pravilnika, ki pravi, da se mora za izdelavo betona uporabljati agregat v frakcijah. Izjemoma je dovoljena uporaba naravne mešanice za polnilne betone, izravnalne sloje in podobno.

Granulometrična sestava mešanice agregata se določa s poizkusi, upoštevajoč pogoje kvalitete, način in pogoje ugrajevanja, transport betona in eventualne druge dejavnike. Določena granulometrična sestava se ne sme spremeniti brez eksperimentalnih dokazov.

Granulometrične sestave agregata ni treba preizkušati, če leži med krivuljama A in B (člen 17).

Enačba, s katero določamo granulometrično krivuljo, je ista kot pri prejšnjih predpisih, razlika je le ta, da se zdaj upošteva velikost maksimalnega zrna ϕ 32 mm namesto dosedanjih ϕ 30 mm.

Nov je tudi člen, ki pravi, da se sme za izdelavo betona uporabljati atestiran agregat. Atest izda pooblaščen zavod in velja 6 mesecev. Dobavitelj agregata je dolžan na zahtevo kupca priložiti veljaven atest za vsako večjo dobavo. Stari predpisi teh zahtev niso poznali.

Za izvajalca gradbenih del je zelo važen člen, ki zahteva določitev količine zelo finih delcev v agregatu in granulometrično sestavo agregata vsaj enkrat tedensko, površinsko vlago agregata pa je izvajalec dolžan preiskati vsakih 8 delovnih ur. Zadnja zahteva velja gotovo le za velike betonarne, ker sam predpis pravi, da je obseg preiskav odvisen od značaja objekta, od tempa izvajanja del in od tehnične opremljenosti separacije. Odvzem vzorcev mineralnega agregata in način preiskav pa določajo jugoslovanski standardi.

b) Cement

Proizvajati in uporabljati se sme samo cement, izdelan po jugoslovanskih standardih, kar mora biti tudi označeno na vrečah ali na sprejemnem listu. Izjemoma se sme proizvajati in uporabljati tudi specialen cement, za katerega ni nujno, da v celoti izpolnjuje pogoje po JUS, biti pa mora pred uporabo preiskan in kar mora biti tudi eksperimentalno dokazano.

Uvoženi cement se sme uporabljati le, če dobimo zanj atest domačega zavoda za raziskavo materiala. Če cement nima označbe, se sme uporabljati samo za dela postranskega pomena, kot je to polnilni beton, podloge, izravnalni beton in podobno.

Izvajalec del mora pred uporabo cementa preveriti:

- standardno konsistenco cementa,
- čas vezanja cementa in
- prostorninsko obstojnost cementa vsak dan betoniranja. Če kateri od teh kvalitetskih pogojev ni izpolnjen ali če se sumi v pravilnost procesa strjevanja cementa, je treba uporabo cementa takoj ustaviti za tako dolgo, dokler se za ta cement ne dobi atest o kvaliteti cementa.

Izvajalec del je dolžan vzeti vzorce za vsako vrsto in vsak razred dobavljenega cementa. Odvzem vzorcev mora biti v skladu z JUS in velja en vzorec za največ 250 ton cementa.

Voda je primerna za izdelavo betona, če ima:

- vodikov indeks (pH) v mejah med 4,5 in 9,5,
- manj sulfata (SO₄) kot 2700 mg na liter vode,
- manj klorovih ionov kot 300 mg/liter vode,

mesečna potrošnja manjša od 2000 ton, zadostuje en atest, pri porabi 2000 ton do 5000 ton cementa mesečno sta potrebna dva atesta, pri porabi nad 5000 ton cementa pa vsaj trije atesti.

c) Voda

Za izdelavo betona se sme uporabljati voda, za katero je dokazano, da je primerna za izdelavo betona. Pitna voda se lahko uporablja brez dokaza o uporabnosti vode.

Voda je primerna za izdelavo betona, če ima:

- vodikov indeks (pH) v mejah med 4,5 in 9,5,
- manj sulfata (SO₄) kot 2700 mg na liter vode,
- manj klorovih ionov kot 300 mg/liter vode,

Prvi podatki za lansko poslovno leto

Lani so bile ugodne razmere za poslovanje gradbenih podjetij. To pomeni, da je bilo del dovolj, cene so bile v večini primerov ugodne, pač pa je ponekod primanjkovalo materiala in delavcev.

Podatki v razpredelnici kažejo obračunane količine, izhajajoče iz vrednosti proizvodnje. Vrednosti so navedene v tisočih dinarjev.

	1970	1971	Indeks
vrednost proizvodnje	613.878	752.248	123
vrednost čiste proizvodnje	480.005	580.707	121
čisti dohodek	148.136	188.830	127
izplačani OD	114.281	146.479	128
vse ure	11.182.337	11.855.141	106
efektivne ure	9.986.749	10.389.743	104
vrednost proizvodnje na			
efektivno uro	61,47	72,40	118
vrednost čiste proizvodnje na			
efektivno uro	48,06	55,89	116
čisti dohodek na uro	13,25	15,93	120
izplačani OD na uro	10,22	12,36	121
ostanek dohodka na uro	3,03	3,57	118
delež čistega dohodka v vrednosti čiste proizvodnje	30,9%	32,5%	
povečanje cen v primerjavi s predhodnim letom	23,5%	23,4%	
povečanje življenjskih stroškov	11,3%	14,8%	

Podatki veljajo za proizvodne enote v domovini.

Produktivnost se lani ni povečala. Indeks povečanja vrednosti čiste proizvodnje na efektivno uro — 118 je namreč nižji kot indeks povečanja cen — 123 (23,4%).

Ekonomičnost se je povečala, ker smo povečali delež čistega dohodka v vrednosti čiste proizvodnje od 30,9% na 32,5%.

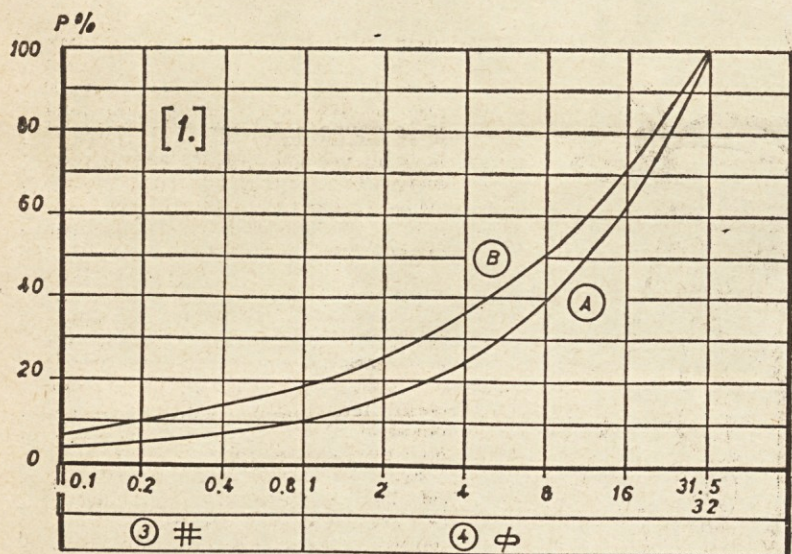
Rentabilnost se je še po nepopolnih podatkih izboljšala.

menta. Vzorce je treba odvzeti takoj po dobavi cementa, najkasneje v roku enega tedna. Te vzorce je treba hraniti na gradbišču do prevzema končanega objekta, pri čemer pa ves čas ne sme biti vprašanja o obstojnosti kvalitete cementnih vzorcev.

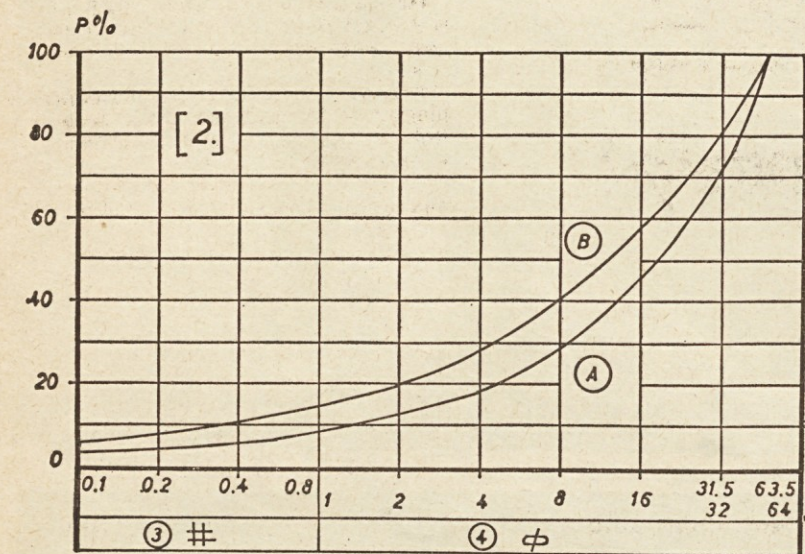
Prav tako mora izvajalec del v tehnični dokumentaciji hraniti ateste o uporabljenem cementu. Če je

— indeks organskih sestavin (humurne kisline, sladkor in drugo), ki je izražen kot potrošek kalijevega permanganata (KMnO₄) po metodi oksidiranja, manjši od 200 mg/liter vode,

— skupno količino soli, izraženo kot suhi ostanek, manjšo od 5000 mg na liter vode. Ta pogoj pa se ne nanaša na morsko vodo.

SLIKA 1[1] ZA D=32 mm

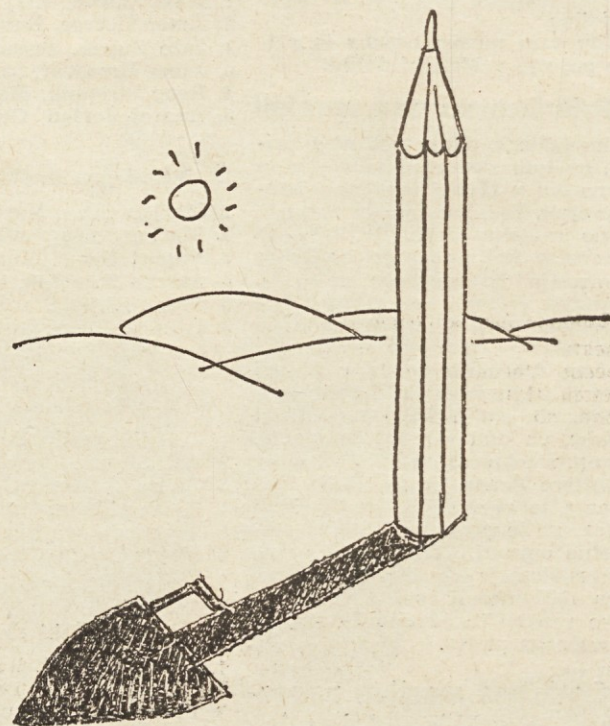
SLIKA 1[2] ZA D=50 mm

A OZIROMA B=SKUPNI PREHOD AGREGATNIH ZRN SKOZI SITO OZIROMA REŠETO Z ODPRTINAMI d V MILIMETRIH, V UTEŽNIH ODSOTKIH;

d =USTREZNA ODPRTINA SITA OZIROMA REŠETA V MILIMETRIH; D =ZRNO NAJVEČJE VELIKOSTI V MEŠANICI AGREGATA V MILIMETRIH (slika 1). V SLIKAH 1 POMENI: ③ — KVADRATNO ODPRTINO SITA V mm, ④ PA — OKROGLO ODPRTINO REŠETA V mm.

$$A = 50 \left(\frac{d}{D} + \sqrt{\frac{d}{D}} \right),$$

$$B = 100 \cdot \sqrt{\frac{d}{D}},$$

Sonce prihodnosti

Kako pa pri nas uresničujemo delavske amandmaje?

Sofer pa tak!

Le z atestom pristojnega zavoda, ki ugotovi, da ima voda zgoraj predpisane lastnosti, se sme voda uporabljati za beton. Dosedanji predpisi so navajali le splošna navodila o kvaliteti vode brez točnih podatkov v posameznih zahtevah.

č) Dodatki

Stari predpisi niso govorili o dodatkih betonu, novi predpisi pa navajajo naslednje:

Dodatki betona so proizvodi, ki se dodajo betonu v zelo majhnih količinah med mešanjem ali pred mešanjem betona, da izboljšajo lastnosti betona v svežem ali v trdem stanju. Za izdelavo betona se smejo uporabljati samo dodatki, za katere je z atestom pristojnega zavoda potrjeno, da imajo označene lastnosti in da se z njihovo porabo ne oslabijo osnovne lastnosti betona in armature (korozija).

Izvajalec gradbenih del ne sme uporabljati dodatkov, če ni pred uporabo preveril, ali ima dodatek iste lastnosti, katere so potrjene z izdanim atestom.

d) Beton

1. Dokazovanje kvalitete

V projektu mora imeti vsak beton označeno tlačno trdnost, to je marko betona (MB). Projekt pa lahko predvidi tudi označenje drugih lastnosti betona (natezna trdnost, odpornost proti obrabi, stopnja vodotesnosti, odpornost proti mrazu, proti agresivnim vodom itd.).

Sestavni materiali, ki se uporabljajo za izdelavo betona (mineralni agregati, cement, voda, dodatki), se določajo z merjenjem njihove teže. Najmanjša količina cementa za izdelavo armiranega betona mora znašati 250 kg cementa na 1 m³ ugrajenega betona, če beton ni izpostavljen vremenskim vplivom, in 300 kg cementa na 1 m³ ugrajenega betona, če je beton izpostavljen vremenskim vplivom. Izjemoma pa se sme za be-

v takem okolju. Količina uporabljene cementa praviloma ne sme biti manjša od 350 kg na 1 m³ ugrajenega betona.

Kar se tiče doziranja vode, zahtevajo predpisi stalno kontrolo z neposrednim merjenjem ali preverjanjem konsistence betona.

Nova je tudi zahteva o količini cementa in zrn agregata drobnejših od 0,2 mm za beton zelo visoke trdnosti oziroma za vodotesne betone in betone, odporne proti obrabi. V tem primeru mora količina cementa in zrn pod 0,2 mm znašati skupno okrog 400 kg/m³.

Za konstrukcije in elemente iz betona se uporabljajo sledeče marke betona: MB = 100, 200, 300, 400, 500 in 600, po potrebi pa lahko tudi 150, 250, 350, 450 in 550. Najvišja dovoljena marka betona za armirani beton je 150.

Velike spremembe prinašajo novi predpisi o preiskavah tlačnih trdnosti betona. Za ugotovitev tlačnih trdnosti se uporabljajo betonske kocke 20 x 20 x 20 cm v starosti 28 dni. Število kock, potrebnih za preiskavo, je odvisno od obsega proizvodnje betona, pomena konstrukcije, pogojev dela in drugega, pač pa ne sme biti manjše od deset kock za isto vrsto betona. Izjema od tega predpisa je, če skupno uporabljena količina iste vrste betona ne presega 10 m³ betona za konstrukcije iz prenapetega betona oziroma ne presega 20 m³ za konstrukcije iz armiranega betona. V tem primeru je število preskusnih betonskih kock lahko manjše od deset (10), toda ne manjše od tri (3). Pri tej izjemi pa mora biti tlačna trdnost vsake betonske kocke vsaj za 15% višja od predpisane marke betona.

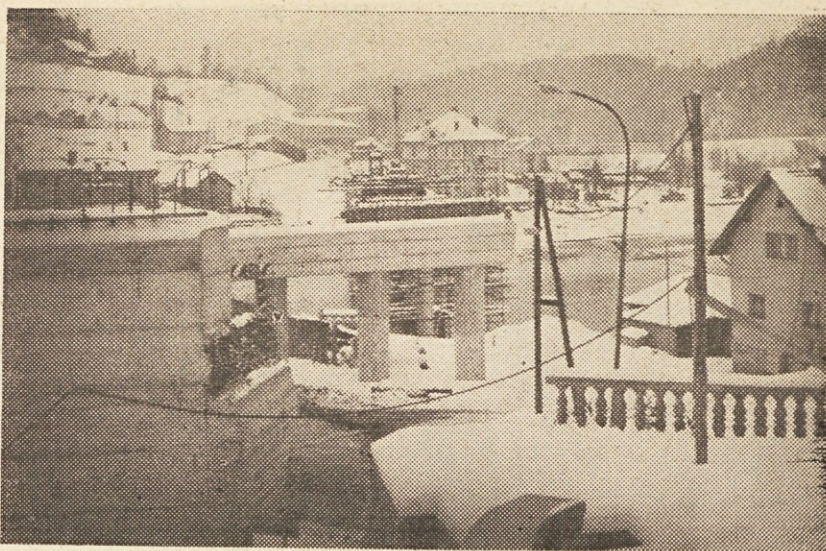
Če je število zaporedno odvzetih in preiskanih kock med 10 in 50, potem je dopustno, da je na vsakih 5 kock nad 10 kock po en rezultat nižje od predpisane marke betona, pri tem pa ta rezultat ne sme biti nižji od 80% predpisane marke betona, če je MB 300. Vsi drugi rezultati morajo biti vsaj enaki predpisani marki betona.

Kadar se pa tlačna trdnost betona dokazuje na 50 in več zaporedno odvzetih kock, potem mora biti izpolnjen naslednji pogoj: MB bm —

em = srednja vrednost rezultatov preiskave 50 ali več zaporedno odvzetih kock

= standardno kvadratno odstopanje

nje

= posamezna vrednost rezultatov preiskave
= skupno število rezultatov.

2. Odvzem kock

Beton se odvzame iz mešalca na proizvodnem mestu, pri čemer je treba vsak betonski preskušavec izdelati iz betona iste vrste. Dnevno je treba zaradi kontrole betona izdelati vsaj eno preskusno kocko iz vsake vrste betona, ki se zadevnega dne uporablja.

Vpliv ugrajevanja in nega betona se določa z betonskimi kockami, ki so hranjene in negovane enako kot konstrukcija. Ta kontrola se izvaja po potrebi.

Iz enega mešanja betona se sme izdelati samo preskusna kocka s tem, da mora biti izdelava betonskih kock enakomerno porazdeljena na vso proizvodnjo zadevne vrste betona.

V nasprotju s starimi predpisi dovoljujejo novi beton v modelu vibrirati, nabijati in podobno. Na vsaki preskusni betonski kocki mora biti poleg drugega označen čas izdelave in mesto ugrajenega betona.

Betonsko kocko se neguje najprej 20 ur ± 4 ure v kalupu, njena zgornja površina mora biti zavarovana pred izsušenjem. Po tem času se jo vzame iz kalupa in postavi v prostor s 95% vlage ali pa v vodo. Temperatura prostora ali vode mora biti +20°C ± 4°C do dneva preiskave.

Dravograd bo kmalu dobil nov moderen most

Dravograd, mesto ob naši severni meji, je bilo že v srednjem veku pomembno križišče. Zgodovinarji ga prvič omenjajo leta 1161. Tu se križajo štiri poti, proti Avstriji, v Celovško kotlino, po prelepi Dravski dolini do Maribora, po Mežiški dolini v Črno na Koroškem ter Mislinjski dolini prek Slovenj Gradca, Mislinja v Šaleško dolino.

Ko so se na široko odprle naše meje, je tudi dravogradska križišča postalo pretesno. Se posebna ovira je star leseni most, ki deli Dravograd na dva dela. Dravogradski most je že davno načel zob časa. Dotrajal je in ni več kos naraščajočemu prometu. To so ugotovili tudi mestni očetje in cestni sklad SRS ter odobrili potrebna sredstva za gradnjo novega mostu čez Dravo.

Gradnja mostu je bila poverjena našemu podjetju. Delo pa je prevzela poslovna enota Ravne na Koroškem. Ob koncu marca 1971 so delavci zasadili prve lopate in pričeli s pripravljalnimi deli in po preteku enega leta imajo graditelji že kaj pokazati. Postavljeni so že vsi stebri ter položeni dve polji.

Kot smo že pisali, je most dolg 240 metrov in grajen v železobetonski konstrukciji s prenapetimi betonskimi nosilci. Delo je zelo komplicirano in zahteva mnogo strokovnega znanja. Most ni raven, temveč ima 3,5% nagiba in od 1,7% do nič prečnega vzpona. Ob priključkih pa se pahljačasto razširi v levo in desno stran, ki gredo iz širine 7 na 11 metrov.

Dela so ves čas normalno potekala, plan pa je bil presežen za eno polje. Rok za dograditev objekta 15. septembra 1972.

Na Gradisovem športnem dnevu v Mežici sem vprašal novega direktorja enote tov. Toneta Zaletlja, ali bo most do roka gotov. Da, je odgovoril, most bo kvalitetno in do roka zgrajen. Zanesite se na nas, ne bomo vas razočarali.

Vzporedno z mostom

je rasla tudi naša zavest

Človek je vesel, ko vidi pred sabo rezultate svojega dela. Tako je začel pogovor Franc Turk, tesar, čolnar in reševalec pri gradnji mostu v Dravogradu.

— Kako dolgo že delate na mostu?
— Od začetka gradnje.

— Ali vas delo v višini in nad vodo nič ne moti?

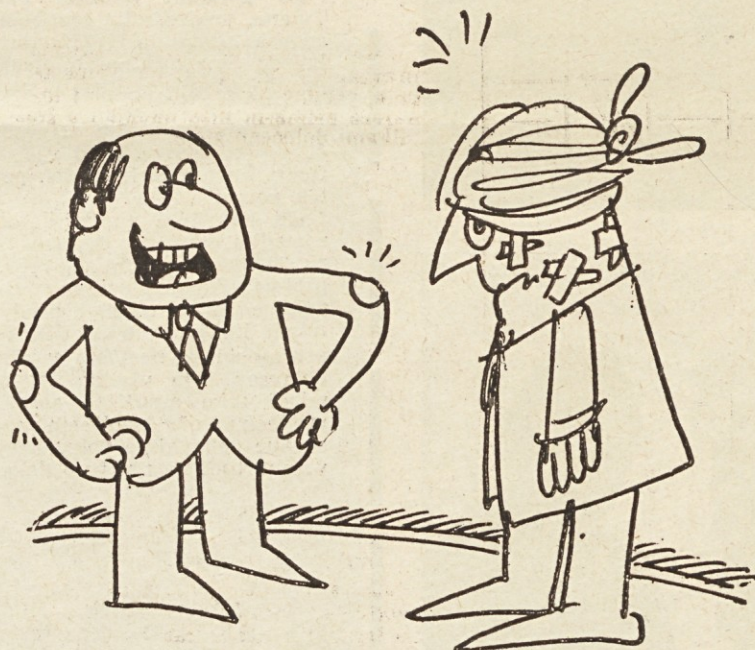
— Ne, voda me je privlačila že v rani mladosti. Rad plavam, skačem v vodo, včasih sem bil celo v državni mladinski reprezentanci. Opravil sem tudi tečaj za reševalce.

— In vaše počutje v podjetju?
— Kar najboljšje, je odgovoril Turk. Podjetje Gradis mi veliko pomeni. Tu sem si pridobil kvalifikacijo, dobil stanovanje in si ustanovil lasten dom. Tako smo vsi zadovoljni, žena, jaz in mala Sonja.

Povrnimo se k mostu.
— Ste prepričani, da bo most do roka gotov?

— V to ne dvomim. Naša enota ima dobre in predane delavce in vsaka nova delovna zmagana nam zaupanje v lastne sile še poveča.

Most bomo pravočasno dogradili, kot smo že toliko objektov v našem prelepem koroškem kotu. L. -C.

— Ze tolikokrat sem ti povedal, da se v življenju ne napreduje z glavo, ampak s komolci...

Kdo je kriv: mi ali tehnika mrežnega planiranja?

Nadaljevanje in konec

3.1 Vodilni kader podjetja

Vodilni kader podjetja z delavskim svetom na čelu ni dovolj pozorno spremljal dogajanja v svetu in pri nas ter tako spregledal, kako važno vlogo bi lahko imele za uspešnost podjetja različne metode vodenja proizvodnje, ki so se že uveljavile. Za neuspeh TMP pri nas namreč ni mogoče kriviti TMP, kajti to je že zdavnaj opravičilo svoj sloves tako rekoč po vsem svetu pa tudi v Jugoslaviji, krivimo lahko le sebe, ker ga nismo izkoristili v svoj prid, kolikor se je to dalo.

Delavski svet bi moral ukrepati pravočasno in učinkovito. Seveda pa bi člani DS morali biti prej o možnostih TMP seznanjeni, kar pa omogočajo razni seminarji doma in v tujini.

Nekatera podjetja v Sloveniji so program uvedbe teh metod kar zadovoljivo rešila pač na svoj način. Čeprav vsaj v prvi fazi podjetja manjša, so našla sredstva za izobraževanje kadra, kar je potrebno pri osvajanju TMP. Nedvomno gre tu tudi zasluga vodilnemu kadru v teh podjetjih.

3.2 Strokovni kader

Z nekakšnim izkustvom je en del strokovnega kadra pri nas spoznal, da bi TMP, kakršna je, predstavljala vsaj v prvi fazi dodatno obremenitev. Razkrila bi morebiti tudi slabosti organizacije del na gradbiščih in še marsikaj. Iz vsega tega se je rodila previdnost, lojalnost, mlačnost ali celo namerno in nenaumno nasprotovanje uvedbi TMP.

Poleg takih primerov pa je bil prisoten še prav gotovo očiten konservatizem, ki se upira vsaki napredni miselnosti. Ne bi našteval posameznih primerov, vsakdo pa lahko iz tega zaključil, da v takih po-

gohih TMP ni mogla postati drugega kot parodija na sebe samo.

Treba pa je sicer priznati, da je nekaj primerov odkrite dobre volje za sodelovanje med strokovnim kadrom. In ti dajejo upati, da bo mogoče zamujeno le nadoknaditi.

To, da se je TMP izrodila in pristala na isti platformi s klasičnimi metodami, so sedaj izkoristili njeni nasprotniki, ki do sedaj niso upali dvigati glav. Sedaj pa so začeli vpiti na ves glas: dol z novotarijami, delajmo po starem!

4.0 Predlog za nadaljnje delo

Da bi ujeli korak z razvojem dogodkov, predlagam naslednje:

1. delavski svet naj določi delovno skupino, ki bo v določenem roku izdelala program in obseg programa uvedbe TMP.

2. Program naj točno definira, kakšno vlogo bodo imele posamezne službe podjetja, posebej pa še operativna. Definira naj tudi njihove dolžnosti ter koristi od TMP.

3. Ko bo program izdelan, naj gre v razpravo, nato pa naj ga delavski svet sprejme ali odkloni.

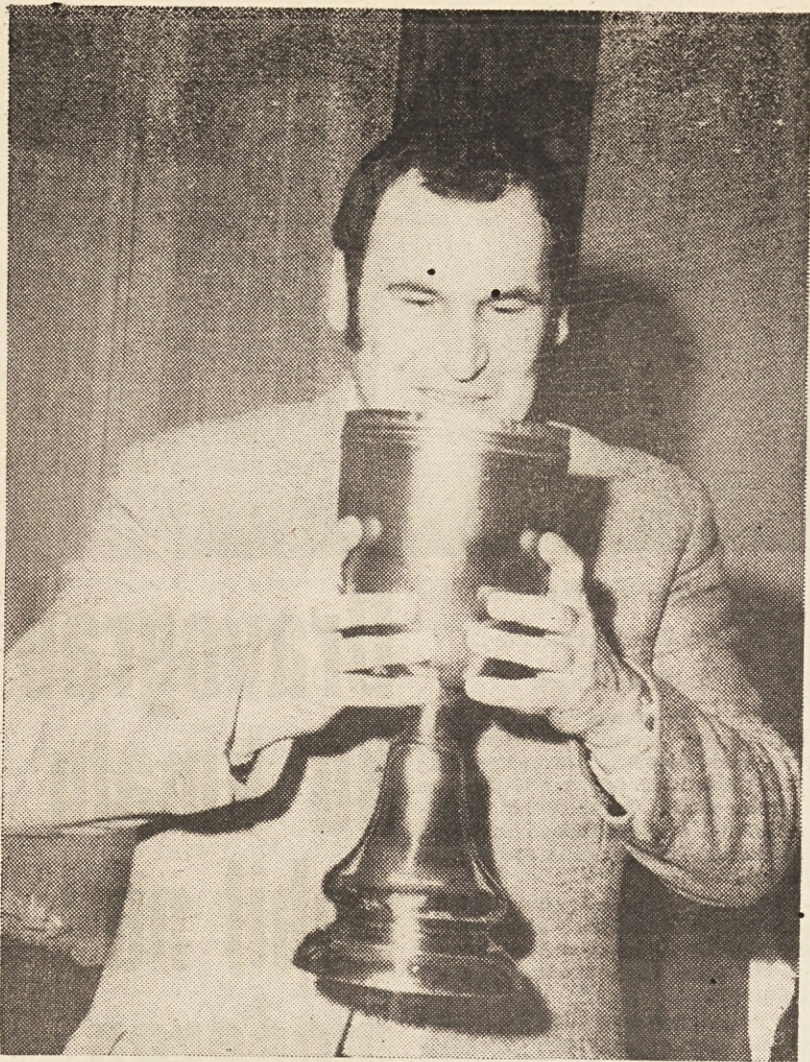
4. Program mora vsebovati tudi izobraževanje strokovnega kadra za potrebe TMP.

5. Program mora detajlirati dolžnosti posameznih služb, sodelovanje med službami in kakšen bo sistem zbiranja podatkov in usklajevanja planov.

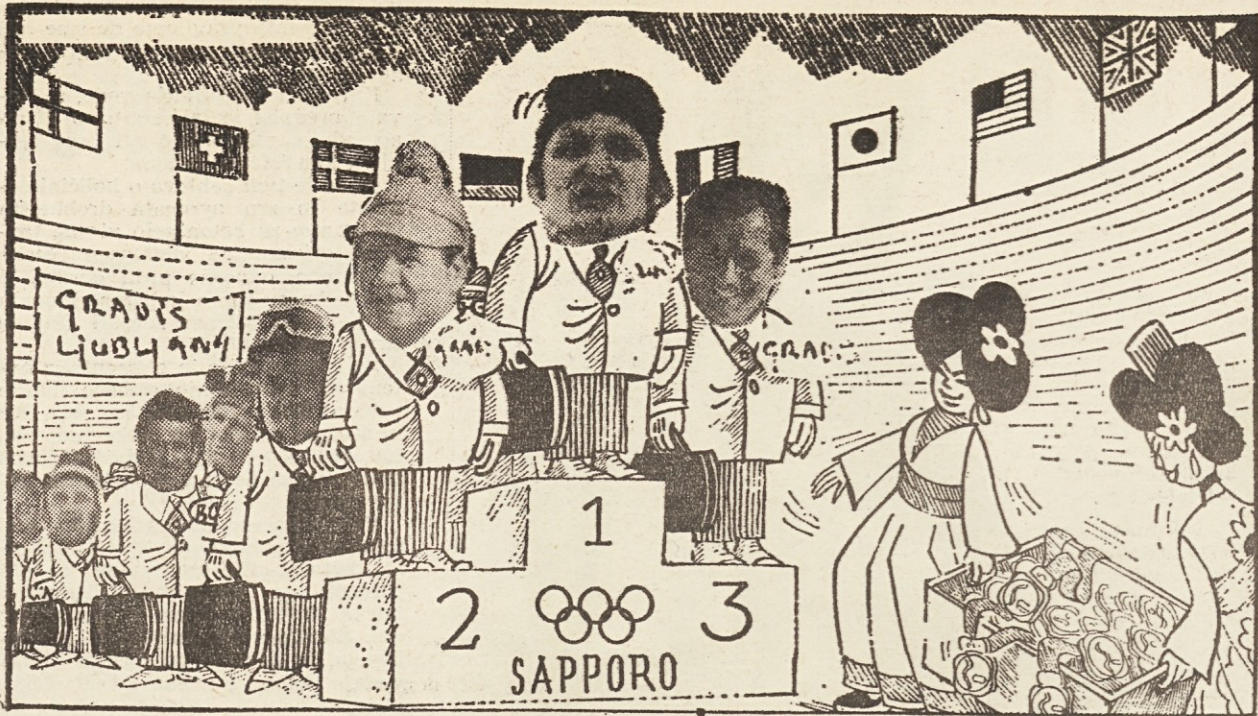
6. Program naj upošteva tudi sodelovanje z računskimi centri pri obdelavi projektov in ostalih podatkov.

Ves postopek sprejemanja programa naj temelji na demokratični osnovi tako, da se bo vsakdo prostovoljno odločil za sodelovanje.

Rajko Kogej, dipl. ing.

Janez Tršan nazdravlja vsem sloenskim gradbincem

In tole so Gradisovi tekmovalci v Sapporu. Jasno je, da najboljši zmagujejo

Zaostreni pogoji zaposlovanja

Posvet o zaposlovanju naših gradbenih delavcev v Zvezni republiki Nemčiji

Pred dnevi je bil v Celju v sindikalni dvorani podjetja Ingrad informativni posvet v zvezi z zaposlovanjem naših gradbenih delavcev v ZR Nemčiji. V sporazumu z gospodarsko zbornico SRS, svetom za gradbeništvo in industrijo gradbenega materiala ter komisijo tega sveta za delo v tujini, je posvet sklical republiški odbor sindikata gradbenih delavcev Slovenije. Posvetu so seveda prisostvovali tudi predstavniki številnih slovenskih gradbenih podjetij.

Po uvodnih besedah Janeza Tršana, predsednika republiškega odbora sindikata gradbenih delavcev Slovenije, je o omenjeni problematiki obširno poročal Aleksander Čerče, predstavnik sindikata gradbenih delavcev in član predsedstva DGB v Frankfurtu. Podajamo le kratek povzetek poročila.

Od leta 1965 pa do danes je zapustilo gradbeno dejavnost blizu 300.000 nemških delavcev. Za prekvalifikacijo oziroma druge poklice so se odločili predvsem mladi ljudje, zato je danes prečna starost nemških gradbenih delavcev zelo visoka. In zakaj mladi tako množično zapuščajo gradbeništvo? Predvsem zaradi narave dela, ki je poleg drugega vezano tudi na nadurno delo.

Skratka, ZR Nemčija je postala v kratkem času še veliko bolj interesantna za tuje gradbene delavce, kot pa je bila recimo pred desetimi leti. Tako dela danes v Nemčiji že blizu 360.000 tujih gradbenih delavcev, od tega 160.000 Jugoslovancev.

Glede na vse to in dejstvo, da vlaga družba v Nemčiji velike napore v to, da bi oživila gradbeništvo in da bi izboljšala položaj zaposlenih v tej dejavnosti, se pogoji zaposlovanja tudi za tuje delavce nekoliko zaostrejujejo. Nemški sindikati si na primer prizadevajo, da bi omogočili polne mesečne osebne dohodke gradbenim delavcem za vseh 12 mesecev na leto, ne glede na gradbeno sezono oziroma vremenske pogoje dela. Nedvomno bodo sindikati izpeljali to svoje zamisel do konca. To pa z drugimi besedami pomeni, da bodo morala računati nemška in z njimi vred tudi naša gradbena podjetja na dodatno obremenitev.

To so dejstva, s katerimi se bo potrebno sprijazniti in jih nikakor ne bo mogoč prezreti. Glede na kalkulacije naših gradbenih podjetij v Nemčiji gre torej za dokaj pomembne nove postavke.

Dalje: že marca meseca bo pričel veljati v ZR Nemčiji zakon o

minimalnih pogojih za zaposlovanje. To pomeni, da bo z zakonom popolnoma natančno določeno, v kakšnih pogojih bodo smeli živeti gradbeni delavci. Glede na razmeroma precejšnje zahteve, se bo torej znalo zgoditi, da bo v marsikaterih primerih inšpekcija prepovedala bivanje, kar se je, mimogrede povedano, pripetilo že nemalokrat. Le mesec dni pozneje pa bo stopil v veljavo zakon, ki bo zelo natančno določal pogoje in obenem omejeval možnosti prekupčevanja z »delovno silo«.

Skratka, situacija na področju zaposlovanja se v ZR Nemčiji spreminja. Delodajalci so zainteresirani imeti opravka z kar najbolje organiziranimi gradbenimi podjetji. Biti danes v Nemčiji dobro organiziran pa pomeni z drugimi besedami imeti tudi večje obveznosti do delavcev v primerjavi z včeraj.

Vse torej kaže, da bo divjim firmam, med katere štejejo tudi nekatere naše, v ZR Nemčiji kaj kmalu odklenalo. Kdor se ne bo vključil v novo, nemško zakonodajo in ne bo spoštoval nove tarifne politike, ta bo moral zapustiti Nemčijo s prvim vlakom.

A. UL.

Kdo je upravičen do terenskega dodatka?

Gradbeni sporazum, ki je stopil v veljavo 1. januarja 1972, je prinesel tudi nova določila glede izplačevanja terenskega dodatka (v nadaljnjem TD).

Sporazum temelji glede TD na splošnem družbenem sporazumu in posebnem zveznem zakonu o terenskem dodatku.

TD naj dobi tisti, ki dejansko dela na terenu in ki s tem dodatkom pokriva dejanske večje stroške, ki jih ima s tem, da dela na terenu. Služba družbenega knjigovodstva (SDK) bo strogo kontrolirala, komu se izplačuje TD in če to ne bo v skladu z zakonskimi predpisi, bo podjetje občutno kaznovano. Po razlagi novih predpisov jasno sledi, da delavci stalnih obratov (npr. centralna železokrivnica) nimajo pravice do TD.

Naš centralni delavski svet je glede na sporazum sprejel nov pravilnik o izplačevanju TD, ki velja od 16. januarja 1972. Novo je, da imamo TD na koledarski dan, do sedaj je bilo na uro. Ločeno imamo TD za poročene in samske delavce, kar je razumljivo.

Ker so naše edinice razporejene po vsej Sloveniji, smo določili novi TD v razponu, da se lahko posamezne poslovne enote prilagodijo drugim gradbenim podjetjem na tistih območjih.

Če gre edinica na delo v drug kraj in določene višine TD za posamezne kvalifikacije ne zadoščajo, se lahko te zvišajo do 50%.

To zvišanje mora določiti poseben odbor ali delavski svet enote vnaprej in to na primeren način objaviti. Najvišji TD, ki ga novi sporazum dopušča, je 700 din neto na mesec.

Merilo za višino TD je oddaljenost delovišča od sedeža enote.

Najnižji TD bodo tam, kjer je delovišče blizu sedeža enote (npr. 5 km). Pri oddaljenosti čez 12 km je možno uporabiti zvišane TD do 50%, stalni obrati in tudi poslovne enote pa se lahko poslužujejo tudi znižanih dnevnic, če so razmere za nastanitev in prehrano izredno hude.

Za delavce, ki so upravičeni do TD, še tole:

— če se dnevno vrača v kraj

svojega stalnega bivališča, se mu prizna TD samo za delovni dan;

— če imajo neupravičen izostanek pred ali po prostem dnevu (prosta sobota, nedelja, praznik), dobi TD samo za tisti delovni dan, ko je prebil 6 ur ali več na delu;

— če uporabi letni dopust 5 dni v tednu, TD ne pripada za proste dneve (ene sobote in ene nedelje);

— če je delavec na letnem dopustu, mu TD ne pripada;

— če je delavec na bolezenskem dopustu, ima pravico do TD, dokler prebiva v naselju sektorja oziroma PE;

— pri razporeditvi delavca iz enega sektorja na drugi v okviru PE, pripada delavcu TD v višini, ki je določena na sektorju, kjer se mu pišejo delovne ure.

Kadrovska služba bo v prihodnji številki Gradisovega vestnika objavila vsa tista delovna mesta, ki jim na osnovi sistematizacije delovnih mest TD pripada, da s tem odpravimo nepotrebne ne-sporazume.

Ing. Dragovan Sever

Trikrat hura za ing. Lojzeta Stoka

Tehnični direktor ing. Alfred Peteln z ženo na tekmovanju v Mežici

Najboljši in najmlajši tekmovalci v teku prejema priznanja

Iz tujih logov

— Vprašanje: Ali je možno s korenjem dvigati potenco?
Radio Erevan: V principu da — samo korenje se težko pritrudi.

— Vprašanje: Ali je program kriv, da skoraj vsak večer pred televizorjem zaspim, namesto da bi šel v posteljo?
Radio Erevan: V principu ne. Vendar vam z absolutno gotovostjo ne moremo odgovoriti, ker ne poznamo nikogar, ki bi cel večer zdržal buden pri televiziji.

— Vprašanje: Ali verujejo v Sovjetski zvezi še mnogi odrasli na božička?
Radio Erevan: V principu ne, v politiki da.

— Vprašanje: Iz zahoda sem dobila antibaby tablete. Ali jih lahko vzamem, ne da bi se pregrešila proti našim socialističnim zakonom?
Radio Erevan: V principu ne. Če pa hočete s tableto demonstrirati proti papežu, je zaupanje dobro socialistično delo.

— Vprašanje: Sem bolniška sestra in imam sedem otrok. Sedaj so me pa prestavili službeno na rentgensko postajo. Ali je res, da rentgenski žarki naredijo ženo neplodno?
Radio Erevan: V principu da. Vendar ne zanesite se na to.

— Vprašanje: V naši trgovski hiši smo dobili ure in revolverje. Ena stranka pa lahko dobi samo eno ali drugo, kaj naj vzamem?
Radio Erevan: Vzemite revolver. S tem si ob vsaki priliki lahko nabavite uro.

— Vprašanje: Ali drži, da dajo krave v Sovjetski zvezi za 25% več mleka, kakor krave v kapitalističnem svetu.
Radio Erevan: V principu da, ker pri nas izredno dobro molzejo.

— Vprašanje: Ali obstaja v Sovjetski zvezi možnost za rasne nemire?
Radio Erevan: V principu ne. Ker pri nas ni niti belev niti črncev, ampak imamo samo rdeče.

— Vprašanje: Ali lahko kaj storimo, če tiger napade taščo?
Radio Erevan: V principu da. Pokličemo kako društvo za zaščito živali, da bi rešili tigra.

— Vprašanje: Ali niste tudi vi mišljenja, da bi morali biti ljudje vsi absolutno enaki?
Radio Erevan: V principu da. Vendar bi bilo škoda za znamenito majhno razliko.

— Vprašanje: Ali je dovoljeno v Sovjetski zvezi čitanje Mao-ce-tungovih izrekov.
Radio Erevan: V principu da, ampak samo v originalu.

— Vprašanje: Ali je res, da polž prej naprej pride v Sovjetski zvezi kakor konj?
Radio Erevan: Ni vprašanje, ker konj ne obvlada tehnike plazenja.

V interesu GRADISA omejiti fluktuacijo

V letu 1971 je bilo povprečno zaposlenih v podjetju 5820 delavcev. Od tega je bilo 4912 ali 84% delavcev zaposlenih v neposredni proizvodnji in 908 ali 16% delavcev v posredni proizvodnji. Od 5820 delavcev je bilo zaposlenih:

	Število	%
— v gradbeni operativi	3841	66
— v obratih	1194	20
— v biroju za projektiranje	36	1
— v inozemstvu	511	9
— v UDD, DUR in počit. domovih	59	1
— na centrali	179	3

Struktura povprečno zaposlenih delavcev po glavnih gradbenih poklicih je bila v letu 1971 naslednja:

Poklic	VK	KV	PK	Skupaj	%
gradbeni inženirji	—	—	—	92	1,58
gradbeni tehniki	—	—	—	199	3,42
delovodje	—	—	—	142	2,46
zidarji	71	474	256	801	13,76
tesarji	112	591	401	1104	18,97
betonerji	5	74	198	277	4,76
železokrivci	26	112	139	277	4,76
minerji	9	23	10	42	0,72
uprav. gradb. strojev (stroj.)	101	167	82	350	6,01
vozniki mot. vozil (šoferji)	23	101	1	124	2,15
kleparji	9	20	2	31	0,53
ključavničarji	42	113	13	168	2,88
mizarji	10	42	5	57	0,98
ostali poklici	80	189	175	444	7,63
ostali strokovni delavci (uslužbenci)				474	8,14

Gibanje delovne sile:

V letu 1971 je vstopilo v našo delovno organizacijo 1984 delavcev, medtem ko je v istem času odšlo 2149 delavcev iz naše delovne organizacije.

Z zadnje seje sindikalnega odbora podjetja

Vzroki sprejema delavcev so bili naslednji:

	Število	%
1. Povečani obseg del in namodomeščanje odšlih delavcev	1886	95
2. Vrnitev iz JLA in šole	98	5
Skupaj	1984	100,00

Vzroki odhodov delavcev so bili naslednji:

	Število	%
1. Po volji delavcev		
— samovoljne prekinitve	1180	54,9
— delo v inozemstvu	107	5,0
— družinske razmere in stanovanja	170	7,9
— prekinitve v poskusni dobi	96	4,5
— osebni dohodki	54	2,5
— slabi pogoji dela	10	0,5
— neznani vzroki	51	2,4
2. Po volji delovne organizacije		
— v poskusni dobi	14	0,7
— po preteku časa za katerega je bil sprejet	70	3,3
— nedoseganje povpreč. učinka dela	3	0,1
— kršitev delovnih dolžnosti	25	1,1
— ukinitve delovnega mesta	—	—
— zmanjšanje obsega del	3	0,1
3. Višja sila		
— JLA	278	12,9
— upokožitev — smrt	85	4,0
— ostalo	3	0,1
Skupaj	2149	100,00

Po strokovnosti, starosti in narodnosti so delavci v letu 1971 prišli oziroma odšli iz delovne organizacije takole:

Strokovnost:	Prišli št.	%	Odsli št.	%
— nekvalificirani	991	49,9	1.001	46,5
— polkvalificirani	498	25,2	510	23,7
— kvalificirani	378	19,0	509	23,6
— visokokvalificirani	26	1,3	57	2,6
— nižje strokovni	7	0,4	1	0,5
— srednje strokovni	54	2,7	47	2,1
— višje strokovni	8	0,4	9	0,4
— visoko strokovni	22	1,1	15	0,6
Skupaj	1.984	100,0	2.149	100,0

Starost:	Prišli št.	%	Odsli št.	%
— do 25 let	1.355	68,3	1.325	61,7
— od 25 do 35 let	397	20,0	503	23,4
— od 35 do 45 let	184	9,3	205	9,5
— od 45 do 55 let	39	2,0	64	3,0
— nad 55 let	9	0,4	52	2,4
Skupaj	1.984	100,0	2.149	100,0

Narodnost:	Prišli št.	%	Odsli št.	%
— Slovenci	515	26,0	471	21,9
— Hrvati	363	18,3	492	22,9
— Srbi	437	22,0	504	23,4
— neopredeljeni	659	33,2	662	30,8
— ostali	10	0,5	20	0,9
Skupaj	1.984	100,0	2.149	100,0

Po posameznih poslovnih enotah je v letu 1971 prišlo oziroma odšlo naslednje število delavcev:

	Prišli št.	%	Odsli št.	%
GV Celje	174	8,8	284	13,2
GV Jesenice	338	17,0	274	12,8
GV Koper	32	1,6	64	3,0
GV Ljubljana	195	9,8	217	10,1
GV Ljubljana-okolica	167	8,4	168	7,8
GV Maribor	265	13,4	286	13,3
GV Ravne	110	5,5	106	4,9
GV Nizke gradnje	353	17,5	353	16,4
KO Ljubljana	33	1,7	32	1,5
KO Maribor	32	1,6	29	1,4
LIO Skofja Loka	43	2,2	56	2,6
OGP Ljubljana	72	3,6	86	4,0
SPO Ljubljana	32	1,6	41	1,9
Biro za projektiranje	4	0,2	1	0,1
UDD Ljubljana	1	0,1	—	—
Železokrivnica	51	2,6	47	2,2
Centrala (inozemstvo)	82	4,1	105	4,9
Skupaj	1.984	100,0	2.149	100,0

Zelimo večjo koordinacijo dela pravijo udeleženci seminarja v Grobljah

Učimo se nemško

Wir lernen deutsch.

33. Lektion

Präpositionen mit dem Akkusativ oder dem Dativ (s 4. ali 3. sklonom)

Frage: Wohin?

Präposition mit dem Akkusativ

Frage: Wo?

Präposition mit dem Dativ

Das sind die Präpositionen: an, auf, hinter, neben, in, über, unter, vor, zwischen. (ob, na, za, poleg, v, nad, pod, pred, med)

Einige Präpositionen verbinden sich mit dem Artikel:

an dem — am, in dem — im, an das — ans, in das — ins

Einige Beispiele:

in — wohin? Akkusativ, wo? Dativ

Wir gehen in die Schule. Wir sind in der Schule

»In« wird auch temporal (časovno) gebraucht. In diesem Monat reise ich nach Berlin. Im Jahr 1972 lerne ich deutsch.

vor — wohin Akkusativ, wo Dativ

Ich stelle den Tisch vor das Fenster. Der Tisch steht vor dem Fenster. Wir fahren mit dem Auto vor die Villa. Nun steht es vor der Villa (temporal). Vor dem Ende dieser Woche kann ich die Prüfung nicht machen. Die Schule beginnt nicht vor acht Uhr

hinter — wohin Akkusativ, wo Dativ

Wir gehen hinter das Haus, denn hinter dem Haus ist der Garten. Die Mutter hängt den Mantel hinter den Kasten, jetzt hängt er hinter dem Kasten.

über — wohin Akkusativ, wo Dativ.

Eine Brücke ist über dem Fluss. Eine Brücke führt über den Fluss. Die Lampe hängt über dem Tisch. Ich hänge die Lampe über den Tisch.

unter — wohin Akkusativ, wo Dativ

Die Katze sitzt unter der Bank, sie legt sich unter die Bank. Ich suche das Heft unter dem Stuhl. Das Heft fiel unter den Stuhl.

neben — wohin Akkusativ, wo Dativ

Das Hotel ist neben dem Bahnhof. Ich fahre mit dem Wagen neben dem Bahnhof. Die Speisekammer ist neben der Küche. Wir setzten uns neben die Lampe.

zwischen — wohin Akkusativ, wo Dativ.

Wir stellen den Schrank zwischen den Ofen und zwischen den Tisch. Nun steht der Schrank zwischen dem Ofen und dem Tisch. Unser Garten befindet sich zwischen den Häusern (med hišami). Ich lege das Heft zwischen die Bücher.

Zwischen wird auch temporal gebraucht. Der Vater kommt zwischen acht und neun Uhr nach Hause.

auf — wohin Akkusativ, wann Dativ

Der Teppich liegt auf dem Boden. Wir legen den Teppich auf den Boden. Die Äpfel sind auf dem Baum. Die Vögel fliegen auf den Baum. Die Blumen stehen auf dem Tisch. Wir stellen die Blumen auf den Tisch. Bitte, gehen Sie nicht auf die Strasse! Nun sind Sie auf der Strasse.

An — wohin mit dem Akkusativ, wo mit dem Dativ. (ob in na)

Wir hängen die Bilder an die Wand, so jetzt hängen sie an der Wand. Das Mädchen stellt sich an das Fenster und steht jetzt am Fenster.

Ergänzen Sie bei den Präpositionen die fehlenden Artikel in folgenden Sätzen:

Du gehst in — Hörsaal. Vor — Fenster steht ein Stuhl. Der Lehrer steht neben — Katheder. Auf — Bild an — Wand sehen wir ein Haus. Aus — Fenster sieht ein Mann auf — Strasse. Durch — Tür tritt eine Frau in — Zimmer. Hinter — Frau steht ein Kind, es spielt mit — Ball. Unter — Fenster blühen Blumen. Der Student legt die Bücher auf — Tisch. Die Schüler hängen die Hüte und Mäntel an — Haken.

Beantworten Sie folgende Fragen! (odgovorite na sledeča vprašanja)

Wo sind die Fenster? Was kommt durch die Fenster in das Zimmer? Wo sitzen die Studenten? Wohin geht der Lehrer? Wo liegen die Bücher? Wohin schreiben die Studenten die Wörter? Wo hängen die Bilder? Wohin stecken die Studenten nach dem Unterricht die Hefte und die Bücher?

Benutzen Sie die richtigen Präpositionen und setzen Sie den Dativ oder den Akkusativ: (uporabljajte pravilne predloge in vstavite 3. ali 4. sklon)

Die Kleider hängen — Haken, Wand, Tür, Schrank. Das Mädchen hängt die Kleider — (wie vorher).

Die Arbeiter steigen — Turm, Schornstein, Dach, Keller. Die Arbeiter stehen — (wie vorher). Die Kinder verstecken sich (wo?) — Tür, Haus, Keller, Tisch. Ich stelle den Sessel — Zimmer, Klavier, Tisch, Fenster. Der Koffer steht — Schlafzimmer, Vorhang, Fenster, oben — Schrank. Am Sonntag gehen die Leute — Kirche, Wald, See, Stadt. In der Stadt gehen viele Leute — Strasse, sie stehen — Schaufenster, sitzen — Kaffee — und Bierstuben, und warten — Strassenbahn. In der Eisenbahn sitzen die Leute — Bänke, stehen — Gänge, — Fenster, gehen — ihr Abteil (kupe), ihr Platz, essen — Speisewagen, schlafen — Schlafwagen.

Wörter — besede:

sich verbinden — zvezati se
führen — peljati
die Speisekammer — shramba
der Vogel — ptica
der Hörsaal — predavalnica
der Turm — stolp
der Schornstein — dimnik
das Dach — streha
der Keller — klet
sich verstecken — skriti se
die Kirche — cerkev

der Wald — gozd
der See — jezero
die See — morje
das Schaufenster — izložbeno okno
die Bierstube — pivnica
der Gang — hodnik
der Vorhang — zavesa
der Speisewagen — jedilni voz
der Schlafwagen — spalnica
der Platz — mesto v kupeju

ČESTITAMO OB PRAZNIKU BORBENIH ŽENA

DANDANAŠNJI JUTRI

Motiti se je človeško - doklejš?

Zimski čas ni naklonjen gradbincem. Trudimo se, da bi kar najboljše prezimili. To delamo tako, da poskušamo imeti čim manj neproduktivnih ur. Toda del ali delovnih mest, ki bi bila pod streho in ogrevana, ni na pretek. Prav zato izkoriščamo zimski čas za razna opravila, za katera poleti ne ostaja dovolj časa.

Pozimi se izobražujemo, popravljamo stroje, preštavamo dinarje in načrtujemo bližnjo prihodnost. V tem času navadno obravnavamo in sprejemamo tudi kakšen pravilnik. Koledar je naklonil proslave, še posebej znanilca sezone — osmi marec.

Letos smo se v tej neproduktivni produktivnosti še bolj zagreli kot sicer, saj imamo še sindikalni kongres, pa partijske konference, pa akcijski program, stabilizacije v Gradisu, pa ukrepe za odpravo nelikvidnosti — vse to in še kaj imamo že »pod streho«. Ker smo »vse to« tudi primerne zagreli, nikakor pa še ne pregreli, se utegne zgoditi, da nam bo od tega toplo še v naslednji zimi. Čakajo nas še druge in tretje prioritete, pa tretji in četrti paketi, pa odgovornost odgovornih ter celo neodgovornih delavcev. Govori se, da gre zares. Torej šalo na stran.

Precejšen del »vsega tega« je šlo skozi kuhinjo odbora za načrtovanje in notranjo delitev dohodka. V zadnjih treh mesecih je ta odbor ukradel na šestih sejah nič manj kot 400 ur časa našim odgovornim delavcem. V drugem letu življenja je odbor shodil, velikokrat pa še pade ob kakšni oviri, nemalokrat se tudi spotakne ob poleno, ki prileti od vraga si ga vеди kje, največkrat pač iz strumnih Gradisovih vrst. Nekaj je gotovo, odbor sestavljajo ljudje, ti pa so si naložili čudno bisago, vso polno problemov, da jim opleta za nogami in povzroča težko hojo.

Če je kaj resnice v zapisanem in če odbor ne mlati prazne slame, potem kaže obširnost in zapletenost vprašanj, s katerimi se odbor ubada, na nič drugega kot na položaj podjetja, v katerem je oziroma bolje — v kakršnega bo kmalu prišel — če ne bomo pri odpletanju »vsega tega« vsi ali vsaj večina nas veliko bolj zavzeti, disciplinirani, odgovorni in manj zmotljivi.

»Prošla baba sa kolačima«

Odbor bo kmalu moral spremeniti svoje ime, če bo še naprej moral toliko razpravljati o odgovornosti — organizatorjev proizvodnje. Obravnavamo vprašanje pomanjkljivega akordiranja in nizkih plač ročnih delavcev. Kdo je za to odgovoren? Odgovorni delavci vendar! Obravnavamo vprašanje sporno zasluženih visokih plač nekaterih organizatorjev proizvodnje. Kdo je za to odgovoren? Odgovorni delavci menda v celoti! Obravnavamo pomanjkljivo delo večjega števila kadra — kolikšno je to število in koliko je pomanjkljivo njihovo delo, to bo pokazal poseben pregled.

Zakaj to pišemo? Ne zato, da bi to zvedeli tudi drugi — ti imajo najmanj enake težave — marveč zaradi nas samih. V letu 1972 ne bomo imeli več (vsi) namazanega kruha na obeh straneh, v letu 1973 pa nekateri niti po eni strani ne. Se več: marsikdo bo ob kruh, Janez in Mu-

harem pri Gradisu, Ivan in Sulejman pa pri sosednjem podjetju.

Najbrž bomo morali tudi mi prevesti našo bilanco uvoza in izvoza na področju miselnosti, to je v prid naše povečane odgovornosti in dolžnosti ter v škodo naših (včasih tudi preglasnih) pravic.

Lepe prisposode

Delavski razred, pravimo, da samoupravlja. Da, to je cilj. Kjer so bolj vztrajni, trdoživni, pogumni, ne neumni in žal nemalokrat tudi premalo taktični, tam so bliže cilju, drugod pa je večina samoupravljana od manjšega števila — spet odgovornih delavcev, med katerimi imajo nekateri, včasih čudne interese. Leposlovnost so bili taki ne ravno povsem delavski interesi našeti, obrazloženi in kritizirani v dokumentih zadnjih partijskih konferenc.

dejavnost, če že ne sodi v roke državnim organom, ampak naša zavestna odločitev, da uglasimo naše strune na veter, ki veje. Toda ne z vetrom v slabem pomenu besede, še manj pa proti vetru, pač pa ubrano z vetrom. Mornar tudi vodi ladjo v smeri svojega cilja, če zna jadra naravnati v veter, četudi ne piha v njegovo smer.

Veter torej veje. Ne odlašajmo z nastavitvijo naše smeri. Gospodarski načrt za leto 1972 bo uspel našo ladjo v tem času stabilizacijski program in razvojni program podjetja pa v prihodnjih letih. Če bo tako in narediti moramo vse da bo, potem nam preostanejo moči in znanje za uravnavanje naših jader, to je za odgovorno vodenje poslovne politike podjetja k cilju — blaginji samoupravljalca. Stane Uhan

S tečaja za kvalificirane tesarje in zidarje v Mariboru

Dobra volja je najboljša

Dva važna prispevka v razpravi

Sedaj sta bila v kratkem dana v javno razpravo osnutka dveh pravilnikov, katera sicer v primeri s pravilniki, ki veljajo za delitev osebnih dohodkov ali za dnevnic in terenske dodatke nista videti tako važna, sta pa nadvse pomembna za nekatere dejavnosti podjetja in za spodbujanje članov kolektiva k predlaganju ter uvajanju novitet v proizvodnji in organizaciji poslovanja. To sta pravilnik o opravljanju notranje kontrole investicijsko tehnične dokumentacije, ki jo izdelujejo v biroju za projektiranje in v drugih službah, ki se bavijo s kakršnimkoli projektiranjem, ter pravilnik o premiranju in nagrajevanju delavcev za izume, tehnične izboljšave in koristne predloge za proizvodnjo in poslovanje v podjetju.

● Osnutek pravilnika o opravljanju notranje kontrole investicijsko tehnične dokumentacije

Na podlagi določil temeljnega zakona o graditvi investicijskih objektov so organizacije, ki se bavijo s projektiranjem, dolžne izvrševati notranjo kontrolo glede tehnične popolnosti projektov, njih pravilnosti, skladnosti s predpisi itd. Po istem zakonu so te organizacije tudi materialno in moralno odgovorne za storjene napake in njih posledice, če nastanejo zaradi pomanjkljivosti v njihovih projektih. Ravno za odgovornost, ki lahko globoko poseže v žepo projektantov (— če bi le kaj takega veljalo za funkcioniranje v družbi —), je brezhibnost projekta nadvse pomembna zadeva in je tak pravilnik nujno potreben, dasi ga zakon sam ne predpisuje.

Da se ne bi spuščali v podrobnosti določil osnutka tega pravilnika, ki je itak vsakomur dosegljiv, ne bom navajal detajlov, želim pa opozoriti vsaj neposredno zainteresirane in prizadete sodelavce v podjetju na temeljna načela, ki so nas vodila pri sestavljanju osnutka in s tem prispevati k čimbolj temeljiti razpravi, da bi bil pravilnik čim boljši.

Ko smo pričeli sestavljati ta naš pravilnik, smo imeli pred očmi že dva osnutka, ki sta bila izdelana drugje. Razen tega pa je bila vsaj nekaterim dobro poznana praksa in uspešnost svoječasnih revizijskih komisij, pa smo zaradi tega — vsaj po mojem mnenju — sestavili osnutek, ki sicer gotovo ni brez vseh hib, gotovo pa v veliki večini odpravlja pomanjkljivosti navedenih osnutkov in komisij.

Poznavajoč proces projektiranja, smo se predvsem postavili na stališče, da je kontrola že izdelanega, razmnoženega in v mape uvezanega projekta navadno več ali manj formalna zadeva, ki sicer lahko odpravi nekatere nepravilnosti, ki preglednik naključno naleti nanje, v glavnem pa opravlja preglednik svoje delo pod pritiskom pogodbenega roka in nemajhnih stroškov za popravilo projekta. Zato pravilnik določa, da se pregledniki posameznih faz ali delov projekta določijo hkrati kot projektanti teh faz ali delov. Oni so dolžni od vsega začetka sodelovati s projektantom in ga opozarjati na nepravilnosti, ki jih mora popraviti, če to pomeni usklajevanje s predpisi, veljavnim standardom ali če bistveno in evidentno posega v ekonomijo tehnične rešitve. Če pa se pripomba preglednika nanaša le na možno

varianto, je odločitev v rokah projektanta, s čimer je njemu zagotovljena možnost samostojnega kreiranja in ustvarjalnega dela.

Pravilnik predpisuje tudi dolžnost in pravice, ki jih ima projektant pri projektantskem nadzoru gradnje objekta, ki ga je projektiral. Dalje regulira pravilnik postopek, ko izdela projekt zunanji sodelavec, ali pa izvajalec predlaga spremembo izdelanega in potrjenega projekta, da bi gradnjo pocenil, zlasti če projektantska organizacija, ki je prvotni projekt izdelala, na predlagano spremembo ne pristane.

Važno je tudi določilo, da se določbe pravilnika nanašajo na vse, ki se v podjetju bavijo s kakršnimkoli projektiranjem, torej tudi za one kolege v oddelkih priprave dela ali pa za projektante strojnih naprav. Pravilnik tudi določa, da projektant in preglednik solidarno v okviru predpisov odgovarjata za škodo, ki je nastala zaradi napak v projektu. Razmejevanje te odgovornosti v konkretnih primerih bo seveda stvar sporazuma prizadetih strank ali pa sodišča, bodisi Gradisovega notranjega ali pa javnega.

Jasno je, da tako organizirana kontrola predstavlja znatno dodatno delo in seveda stroške za projekt. To bo v začetku seveda šlo na račun projektantskih žepov. Če pa računamo, da bomo s tem le zmanjšali število napak in naključij, ko biro plačuje nastalo škodo, se bo stvar hitro rentirala. Da ne bi posegali daleč nazaj, spomnimo se le primera pri Ravbarkomandi, pa bo stvar takoj razumljiva.

Po zakonu odgovarja investitorju seveda delovna organizacija kot celota z vsemi sredstvi. Združenje projektantskih organizacij se trudi doseči z zavarovalnicami sporazum o zavarovanju te odgovornosti, vendar so zaenkrat premije, ki jih zahtevajo zavarovalnice, tako visoke, da bi to znatno podražilo cene projektov. Ostane torej, da morajo nastale škode plačati projektne organizacije iz svojih sredstev.

Za projekte Gradisovih projektnih organizacij odgovarja naročniku Gradis kot celota. Njegova stvar pa je razdelitev škode znotraj podjetja. Ravno zaradi tega je Gradisov biro vse drugače odgovoren kot npr. kaka samostojna miniaturna projektantska organizacija, ker bo investitor od Gradisa zagotovo izterjal npr. škodo za 100 milijonov starih dinarjev, ker si bo pač mislil, da Gradis lahko plača, majhne organizacije še tožil ne bo, ker ve, da ji razen nekaj plač nima kaj vzeti. Tak primeri so znani in tudi sodišča verjetno ne bodo pri tem kaj dosti drugačnih pogledov. Zaradi tega pa je tem bolj važno, da bodo naši projekti res brezhibni, saj končno lahko njihove napake prizadenejo žep vseh članov kolektiva.

● Osnutek pravilnika o premiranju in nagrajevanju delavcev GIP Gradis za izume, tehnične izboljšave in koristne predloge

Ta osnutek trenutno kroži med člani odbora za organizacijo in razvoj. Če ga bo na prvi seji ta potrdil, bo šel v javno razpravo, potem pa bo predložen DS podjetja.

Tudi do sedaj smo imeli pravilnik, ki je obravnaval to materijo, bil pa je tako tog, da dejansko skoraj ni bilo

predlogov, ki bi jih bilo možno nagraditi. S tem je bila zavrnita iniciativa vseh članov kolektiva ali pa omejena samo na tisti tehnični kader, ki je imel možnost izpolniti vse formalnosti, ki jih je pravilnik zahteval.

Novi pravilnik praktično daje možnost vsem članom kolektiva, ne pa samo tistim, ki imajo na razpolago in na vpogled načrte in možnost spremembe tudi sami realizirati. Na drugi strani pa je po pravilniku družbena dolžnost nadrejenih, zlasti pa direktorjev PE in služb, da predloge podrejenih posredujejo naprej in predstavlja kršitev te dolžnosti disciplinski prekršek.

Pravilnik seveda temelji na obstoječi zakonodaji o patentih, odpira pa vsem članom kolektiva široke možnosti priti do nagrad, odboru za organizacijo in razvoj pa daje dovolj široka pooblastila, da določa nagrade — po vsestranski proučitvi seveda — tudi takrat, ko finančnega učinka nekega predloga, tehnične izboljšave ali izuma ni mogoče dovolj natančno vrednotiti.

Že do sedaj je bilo opaziti, da nadrejeni uslužbenci predlogov ne posredujejo naprej, ali pa jih ne sprovajajo, ker sami od tega pač ne bi ničesar imeli. Jasno je, da mora biti nagrajeni predlog na nek način realiziran ali pa mora vsaj priti do odbora oz. organa, ki bo poskrbel za njegovo realizacijo in popularizacijo. Seveda je pri teh zadevah uresničevanje kake ideje ali predloga samo s stališča ene same osebe praktično zelo težavna, če ne že nemogoča zadeva. V takih primerih mora sodelovati večja ekipa, ki je tudi solidarno po dogovoru ali pa po sklepu odbora udeležena pri nagradi.

Osnutek pravilnika vsebuje tudi varianto, da se poleg nagrad za konkretne predloge vpeljejo nekake letne nagrade à la Kidričeva ali Prešernova, ki bi jih delili ob vsaki obletnici ustanovitve podjetja, in to osebam ali skupinam oseb, ki bi na določenih najvažnejših področjih dosegle v tekočem letu najboljše rezultate svojega dela. To je dano kolektivu v premislek in naj se odloči. Važno je predvsem, da bo tudi zadnji delavec imel možnost vplivati na tehnični ali organizacijski napredek podjetja.

Zdi se mi pa, da je pri vseh zadevah najbolj važno, da ne bo preveč nevoščljivosti in ljubosumnosti ter nerganja, ko bo kdo nagrado prejel, čeprav bo utemeljena kritika seveda dobrodošla. Na odboru pa leži velika odgovornost, da na eni strani ne bo preozek, na drugi strani pa da bo dovolj pravičen in da bo skrbel, da bo čim več predlogov prihajalo na njegove seje. Posebno težko bo v začetku, ko še ne bo izdelanih ali vsaj dobro preverjenih kriterijev, na podlagi katerih naj bi te nagrade delili, če bo pravilnik potrjen.

Pravilnik tudi nalaga odboru in službi za organizacijo in razvoj, da vsako leto v posebni publikaciji objavita vse nagrajene predloge z izplačanimi nagradami in nagrajenci vred. Ta publikacija naj služi kot pregled dela in uspehov na tem področju, kot spodbuda vsem ostalim in tudi zaradi uporabe dosežkov drugje. Z vsemi temi ukrepi pa pričakujemo, da bo dosežen osnovni namen, to je priti do čim več boljših predlogov in zainteresirati čim večji krog ljudi v podjetju za razmišljanje o njegovem napredku.

Sklepi organov samoupravljanja

DS podjetja

SKLEPI

XV. seje delavskega sveta podjetja, ki je bila
2. februarja 1972 v Ljubljani

1. Sklepi zadnje seje so izvršeni.
2. Poročilo overovatelja zapisnika se vzame k znanju.
3. Delavski svet sprejme pravilnik o terejskem dodatku delavcev podjetja v besedilu, kakor je bil predložen v osnutku v razpravo dne 23. 12. 1971.

4. Delavski svet sprejme pravilnik o prejemkih delavcev iz materialnih stroškov v besedilu osnutka, ki je bil predložen v obravnavo dne 23. 12. 1971 z naslednjimi dopolnitvami oziroma spremembami:

V 5. členu se namesto »70 % dnevnice« v drugem odstavku napiše »80 % dnevnice«.

V 6. členu se med besedami »... pravilnika, stroški...« vstavijo besede »... za dneve nad 15 dni potovanja...«.

V 16. členu se v 1. odstavku namesto »... največ v višini 42.000 din...« napiše: »... največ v višini 47.000 din...«.

V istem členu se doda novi 3. odstavek, ki se glasi:

a) najvišja znižana dnevnicna po prvem odstavku tega člena pripada, če je delovišče oddaljeno več kot 35 km od sedeža enote in kraja stalnega prebivališča delavca oziroma njegove družine ter je kraj turističen ali je kraj, kjer so življenjski stroški nadpovprečno visoki;

b) znižana dnevnicna v višini 40 din pripada delavcu, ki dela na delovišču oddaljenem od 20–30 km od sedeža enote in kraja stalnega prebivališča delavca oziroma njegove družine ter za njega ni preskrbljena prehrana v organizirani menzi pri gradbeni enoti ali drugem obratu; kraj pa ni turističnega značaja, so pa kljub temu življenjski stroški visoki.

Enako velja tudi za delovišča, oddaljena več kot 35 km od sedeža enote in kraja stalnega prebivališča delavca oziroma njegove družine; vendar je za delavca urejena prehrana pri gradbeni enoti ali drugem obratu;

c) znižana dnevnicna v višini 25 din pripada delavcu, ki dela na delovišču, oddaljenem od 12–20 km od kraja sedeža enote in kraja stalnega prebivališča delavca oziroma njegove družine.

Do 12 km oddaljenosti od kraja sedeža enote in kraja njegovega stalnega bivališča ali bivališča njegove družine pripadajo dejanski prevozni stroški javnega prevoznega sredstva za vsakodnevni prevoz na delo in z dela.

O višinah iz prejšnjega odstavka odloča za vsako gradbišče – delovišče delavski svet enote, vendar se mora pred tem konzultirati s predstavniki oziroma organi upravljanja druge enote ali enot, ki bodo ali delajo na istem terenu.

Spremeni se zadnji odstavek v 1. odstavku 18. člena tako, da se glasi:

»Z večjimi stroški je pogojeno tudi delo v letoviških krajih in krajih, kjer so izjemni več stroški ter pripada zaradi tega delavcem na delu v teh krajih prav tako znižana dnevnicna in stroški za prenočevanje, kakor je to določeno v 16. členu tega pravilnika.«

5. Delavski svet vzame k znanju poročilo o problematiki del in finančni situaciji na avtocesti Vrhnika–Postojna.

Strokovne službe naj celotno dokumentacijo za obračun razlik pri cenah materiala in osebnih dohodkih pripravijo za dokazilo ob uveljavljanju teh razlik.

6. Na podlagi 70. člena statuta sprejme delavski svet podjetja naslednji sklep:

»1. Da bi se omogočilo koriščenje rednega dopusta in na podlagi 20. člena Samoupravnega sporazuma o osnovah in merilih za delitev dohoda in osebnega dohoda v gradbeništvu, pripada vsakemu članu delovne skupnosti GIP GRADIS, kateri ima tudi pravico do rednega letnega dopusta, enkratni znesek za regresiranje stroškov za koriščenje pripadajočega dopusta in sicer:

din

- a) neporočeni in člani delovne skupnosti, ki ne preživljajo ožjih družinskih članov (zakonskega druga in otroka) 300
- b) poročeni, ki v skupnem gospodinjstvu vzdržujejo enega ožjega družinskega člana (zakonskega druga ali otroka, ki ni zaposlen) 450
- c) poročeni, ki v skupnem gospodinjstvu vzdržujejo dva ali več ožjih družinskih članov (zakonski drug in otroke, ki niso zaposleni) 600

2. Pravico do zneskov regresa pod b) in c) tč. 1 tega sklepa uveljavlja član delovne skupnosti z zdravstveno knjižico da je družinski član po njem tudi zavarovan.

3. Članu delovne skupnosti GIP GRADIS, upravičencem do regresa, izplača enota, pri kateri je zaposlen, enkratni znesek na leto v mesecu, ko ima v koledarskem letu planiran dopust.

4. Kadrovska socialna služba pri centrali podjetja in kadrovski oddelki poslovnih enot so dolžni pravilno in pravočasno sestavljati seznam upravičencev do regresa in jih predlagati v izplačilo blagajni.

5. Sklep velja 8. dan po objavi.

6. S tem sklepom je razveljavljen sklep delavskega sveta podjetja z dne 22. 12. 1970 pod št. 02-10/66 101.«

7. Delavski svet potrdi predlog odbora za investicije za naslednje nabave osnovnih sredstev:

	din
2 šasiji Henschel	567.072,00
2 nadgradnji AM 6 m ³	445.000,00
1 prikolica za cement	105.610,00
4 prekucniki TAM 6500 K	618.800,00
2 TAM 6500 Kason K	355.000,00
1 vlačilec Mercedes LTS	370.000,00
1 vlačilec FAP 1516 BT	357.400,00
2 vlačilca FAP 18 BK	244.235,00
1 prikolica 10 ton	35.000,00
1 prikolica 30 ton	170.000,00
1 prikolica 5 ton	23.000,00
1 vilničar 2,5 tone	97.000,00
1 vilničar 2 tone	85.000,00
2 elektromotorja za ESCH drob.	50.682,00
3 prekl. silos za beton 4 m ³	156.000,00
4 prekl. silos 6 m ³	260.000,00
1 dehidrator	72.000,00
3 mešalcev za malto	107.200,00
2 PM 500	197.200,00
10 cirkulari	95.000,00
50 omaric GPR 063	304.750,00
3 Veda črpalke 614	53.784,00
2 Veda črpalke 314	23.814,00
1 Veda črpalka 814	41.823,00
1 odpraševalna naprava	110.000,00
1 stroj za transport malte	110.000,00
3 avtomešalci STETER 6 m ³	1.770.000,00

Iz preteklega leta neizpolnjene pogodbe:

	din
2 avtobagra A 350	620.000,00
2 drobilca ESCH	1.860.000,00
konstrukcije za montažo nosilcev	990.000,00
	<hr/>
	10.288.570,00

Delavski svet potrdi še naslednje predloge odbora za investicije:

— nabava opreme za obrate ni zajeta v tem predlogu in se bo predlog obratov ob-

ravnal ob sprejemanju plana nabav za celotno podjetje pri čemer pa je upoštevati tudi vsa prosta sredstva obratov iz preteklih let;

— odbor za investicije predlaga, naj bi v bodoče sodeloval na sejah obvezno tudi direktor razvojne službe, da bo sproti seznanjen z usmerjevalno politiko odbora za investicije;

— tehnična služba naj razčisti glede organizacije železokrivskih obratov v podjetju v zvezi s predlogi posameznih poslovnih enot za nove nabave dodatne opreme in ugotovi upravičenost teh nabav napram potrebnim kapacitetam v podjetju v teku treh tednov;

— poslovna enota Maribor naj predloži organizacijo obratov kot samostojne obračunske enote glede na zahtevo, naj bi se amortizacija teh obratov namensko koristila v poslovni enoti Maribor;

— odboru za investicije je potrebno obrazložiti, zakaj se ne uporablja mehanizacija za stabilizacijo in predložiti vso potrebno dokumentacijo, iz katere bo razvidno, kolikšna sredstva so bila potrošena za to mehanizacijo in kakšen finančni uspeh je bil dosežen pri dosedanji uporabi te mehanizacije. Nadalje je obrazložiti kako je predvidena nadaljnja uporaba te mehanizacije;

— tehnična služba naj določi višino odpisa za opremo za montažo prenapetih nosilcev na posameznih objektih in določiti za to poseben režim. V kolikor je izdelana specifična oprema za posamezne objekte, nosi v celoti te stroške poslovna enota, ki gradi ta objekt.

3. Delavski svet se strinja s predlogom odbora za načrtovanje in notranjo delitev dohodka, po katerem naj se počaka z izplačili za organizatorje proizvodnje in z izplačili osebnih dohodkov po uspehu za leto 1971 po zaključnem računu, dokler ne bodo preverjene skladnosti obračunov s samoupravnim sporazumom.

9. Delavski svet sprejme plan investicijskih popravil za leto 1972 po specifikaciji, ki jo je predložila strokovna služba za vsako posamezno enoto in za vrsto popravil v skupnem znesku 9.743.900,00.

10. Delavski svet odobri prenos 2.680.000,00 iz leta 1971 v leto 1972 za stroške investicijskih popravil katera niso bila opravljena v letu 1971 v breme dohodka strojno prometnega obrata za leto 1971.

11. Izdatki za financiranje priprav za narodno obrambo gredo v breme poslovnega sklada podjetja kot skupnega sklada za vse enote v podjetju.

12. Glede na določila samoupravnega sporazuma o merilih in osnovah za delitev dohodka in osebnih dohodkov v gradbeništvu je možno financirati izdatke za prehrano de-

lavcev največ do višine 50,00 din mesečno na zaposlenega kar bremeni sredstva skupne porabe. Delavski svet poziva vse enote, da upoštevajo omenjena določila in da ne prekoračujejo gornji limit. Regresi za hrano ne smejo biti izplačani v gotovini na roke delavcu.

13. Delavski svet potrди razhod osnovnih sredstev v naslednjem:

objekti TG stanje 1. 1. 1971			
osnovna vrednost	19.513,40		
sedanja vred.	18.535,75		
ocenj. vred.	15.000,00		
rezervni sklad		2.537,75	
objekti grad. stanje 31. 12. 1971			
osnovna vrednost	69.237,45		
sedanja vred.	8.018,45		
rezervni sklad		8.018,45	
strojna oprema, stanje 31. 12. 1971			
osnovna vrednost	731.993,30		
sedanja vred.	12.965,70		
ocenj. vredn.	8.070,95		
rezervni sklad		4.894,75	
prodaja OS v 1971			
osnovna vrednost	292.027,94		
sedanja vred.	51.155,15		
skupaj rezervni sklad		15.450,95	

V breme rezervnega sklada naj se preknjijo še naslednje postavke:

— izvršena dela v garancijskem roku — sanacija streh objekta LB 1-5	
Nova Gorica	39.860,20
— rezervni deli razhodovanih strojev	29.400,00

14. Delavski svet podjetja sklène, da se gradbena zemljišča revalorizirajo v smislu Uredbe o revalorizaciji osnovnih sredstev po tržni ceni.

15. Delavski svet sklène, da se zaradi rešitve vprašanja prostorov obratne ambulante na področju Ljubljane izvrši adaptacija prtiličnih prostorov delavskega doma v Mislejevi ulici 3 po projektu (idejna skica), ki ga je izdelal Biro za projektiranje in predračunske vrednosti brez opreme ambulantnih prostorov 242.075,00 din. Sredstva se naj zagotovijo iz sklada skupne porabe v breme enot, ki imajo sedež na področju Ljubljane po ključu razdelitve, katere osnova je število zaposlenih.

Pooblašča se glavni direktor, da izda naročila za izdelavo glavnega projekta in izvedbo adaptacijskih del.

16. Zaradi dotrajanosti objekta jedilnica in kuhinja v počitniškem domu Ankaran, sklène delavski svet, da se izvedejo dela na sanaciji in sicer v varianti razširjene sanacije ter določa za to delo gornji limit 450.000,00 din.

Pooblašča se glavni direktor, da izda naročilo za izdelavo projekta in izvedbo del, ustrezne službe pa naj preskrbijo za potrebno dokumentacijo in dovoljenje za izvedbo del.

17. Delavski svet potrjuje predlog odbora za standard in rekreacijo glede penzijskih cen v počitniških domovih Gradisa in sicer:

	nad 3 dni din	do 3 dni din
višina dnevnega penziona—		
za domače goste	45,00	40,00
za tuje goste	50,00	45,00
za inozemske goste	60,00	55,00
za otroke, vključno do		
7 let	30,00	26,00

Cene veljajo od 10. februarja 1972 dalje.

18. Delavski svet sklène, da pristopa podjetje kot podporni član v društvo varnostnih inženirjev in tehnikov Ljubljana. Odobrava se višina članarine za leto 1972 v znesku 150,00 din.

19. Delavski svet podjetja pooblašča predsednika delavskega sveta, da bo izdal tov. Kunej Petru, dipl. pravniku pooblastilo za zastopanje podjetja pred sodiščem v zvezi z gospodarskimi prestopki za vsak posamezni primer posebej.

20. Delavski svet naroča odboru za standard in rekreacijo, da obravnava pismo enote Nizke gradnje z dne 22. 12. 1971 v zvezi s stališčem za reševanje posojil za individualno stanovanjsko gradnjo v krajih, ki niso v bližnji okolici sedeža enote. Rešitev naj predloži v najkrajšem času delavskemu svetu v potrditev.

21. Na podlagi 123. člena statuta in v zvezi z 142. členom in 143. členom poslovnika o neposrednem upravljanju in delu organa upravljanja podjetja in enot podjetja ter na podlagi rezultata tajnih volitev je delavski svet izvolil za direktorja gradbene enote Ravne na Koroškem tov. Zaleteľ Toneta, kot individualnega izvršilnega organa.

Primopredajo poslov bo opravila posebna komisija, ki jo imenuje glavni direktor.

Overovatelj
zapisnika: Predsednik DSP:
Ivo Leben, s. r. Saša Skulj, dipl. gr. ing., s. r.,
Janko Košir, s. r.

Važnejši sklepi organov samoupravljanja

■ Ljubljana, VII. seja delavskega sveta — Delavski svet je sprejel k znanju stabilizacijske ukrepe, ki so bili spetjeti na zadnji seja delavskega sveta podjetja, kakor tudi pripombe, ki jih je imela na te ukrepe komisija za proizvodnjo in delitev dohodka DS gradbenega vodstva Ljubljana.

— Sprejme se k znanju poročilo o angažiranosti gradbenega vodstva v letu 1972. Ugotovi se, da je v zimskem obdobju 1971/72 možno zaposliti največ 150 delavcev pri tako imenovanih zimskih delih, in to v Portorožu, Kopru, Dekanih in pri adaptacijskih delih hotela »SLON«. Ostali delavci bodo morali izkoristiti redne dopuste in eventualne zimske dopuste. Precej delavcev se bo udeležilo zimskih tečajev.

— Na predlog komisije za proizvodnjo in delitev dohodka DS PE Ljubljana se odobri nakup dvoipol sobnega stanovanja v Novih Jaršah v objektu, ki bo predvidoma dograjen do konca januarja 1972. Nabavna cena stanovanja bo znašala predvidoma 200.000.— din.

Sprejme se predlog stanovanjske komisije, da se to stanovanje dodeli Ivanu Mundžaru pod pogojem, da prispeva 5 % lastne udeležbe, računajoč od nabavne cene stanovanja. Lstani delež se poračuna pri plačevanju najemnine.

Stanovanje ing. Nade Del Fabro v Sketovi ulici 5 v Ljubljani se po izpraznitvi dodeli na predlog stanovanjske komisije Ernestu Skaperju, njegovo enosobno stanovanje v Jaršah pa dodeli Vinku Šrolu.

— Sindikalni podružnici gradbenega vodstva Ljubljana je dodeliti dotacijo v višini 15.000.— din.

■ Uprava delavskih domov in naselij Ljubljana, XI. redna seja upravnega odbora Upravni odbor je sprejel k znanju in potrdil obračun storitev delavskih domov in naselja za čas od 1. 1. do 31. 10. 1971 leta. Ugotavlja se, da je v tem obdobju 305.488,55 din izgube, a kar je v mejah predračuna za 1971 leto, ki je planiral 530.000,00 din letne izgube. Vzroki te izgube so v neekonomskih cenah.

— Ugotavlja se, da je v 1971 letu bilo v enoti od 29 zaposlenih 418 dni ali 9,40 % bolnižnin zaradi bolezn.

■ Gradbeno vodstvo Koper, 18. redna seja delavskega sveta. — Predvideva se, da bomo delavskega sveta. — Predvideva se, da bomo opravili dela, ki so predvidena za prihodnje leto 1972.

— Predosnutki pravilnikov o prejemkih delavcev iz materialnih stroškov, terenskega dodatku, o delu centra za izobraževanje, organizaciji in izvedbi priprav za narodno obrambo, se sprejmejo s temi pripombami oziroma predlogi:

nepravilna je določitev postavke za skupino PK, NK in NSS, ki je enaka, to je din 6,00 do 9,00, tako za neporočene, kot za poročene.

■ **Odbor za načrtovanje in notranjo delitev dohodka**, je na seji 28. januarja 1972 v Ljubljani sprejel naslednje sklepe:

— Na eni od prihodnjih sej odbora naj se obravnavajo dosegani še neuresničeni sklepi tako, da bo za vsak tak sklep naveden datum, do kdaj ga je treba uresničiti in osebo oziroma službo, ki je odgovorna za uresničitev sklepa.

— Odbor predlaga DSP v sprejem predloge in pripombe na pravilnika o terenskem dodatku in premikih delavcev iz materialnih stroškov. Predlogi in pripombe so razvidni iz posebne priloge.

— Za v prihodnje zahteva odbor od ustreznih služb, da mu pripravijo za obravnavo prečiščene tekste s konkretnimi predlogi in komentarjem. Predlogi enot, organizacij, služb in posameznikov, ki niso skladni s predpisi ali pa predlogi, ki niso z ničemer utemeljeni, naj se odboru ne prezentirajo.

— Vloga centra za izobraževanje glede nadomestila povečanih stroškov članom, ki se nahajajo na tečajih in seminarjih, se odstopi nadzornemu odboru za izvajanje samoupravnega sporazuma.

— Odbor predlaga DSP sklep, da se počaka z izplačili za organizatorje proizvodnje in z izplačili OD po uspehu po zaključnem računu za 1. 1971 do preveritve skladnosti obračunov s samoupravnim sporazumom.

— Odobri se mesečno največ 1000 km in 200 km za mestne vožnje pomočniku tehničnega direktorja ing. Francu Hočvarju.

■ **Petnajsta seja odbora za načrtovanje in notranjo delitev dohodka**, ki je bila 7. februarja 1972 na centrali.

— Zaključni račun za leto 1971 in gospodarski načrt za leto 1972 morata upoštevati določila predvidenih predpisov za zmanjšanje nelikvidnosti. Konkretno predloge pripravi komisija za sestavo akcijskega programa stabilizacije skupaj z ustreznimi službami.

— Skladno z ustavnimi dopolnili in s tem v zvezi z ureditvijo ekonomskih odnosov med temeljnimi organizacijami združenega dela (TOZD, predvidoma bodo to PE) je treba v sporazumu določiti tudi način obračunavanja vrednosti proizvodnje v izjemnih primerih.

Dotle odbor predlaga, da bi DSP začasno priznaval v izjemnih primerih enotam neobračunana dela, izdelke in razlike v ceni materialov, kolikor enota predloži utemeljene podatke, preverjene od služb podjetja.

— Tehnični direktor prevzame zadolžitev, da se po vseh sektorjih pregleda tehnična in finančna dokumentacija (gradbeno dovoljenje, finančna garancija, predračun pogodba,

gradbena knjiga, gradbeni dnevnik in obračun del, to je situacija oziroma račun).

Poročilo o izsledkih prevzema bo predano odboru najkasneje do 15. marca 1972. Poročilo naj vsebuje tudi predlog, kako zagotoviti kontrolo tudi v prihodnje.

Odbor bo na podlagi poročila naročil razvojno organizacijski službi, naj preuči možnost osnovanja službe kontrole v podjetju.

Na sestanku tehničnih pomočnikov direktorjev enot naj se v posebni točki dnevnega reda obravnava problematika akordiranja, kot je to razvidno iz zapisnika petnajste seje odbora (točka 5 Nagrajevanje in terjatve).

— Razvojno organizacijska služba naj izdela posnetek obstoječega stanja skladišč v mariborskem bazenu in preuči možnost zmanjšanja njihovega števila.

■ **NG Maribor** — 5. redna seja delavskega sveta, ki je bila dne 24. januarja 1972.

— Dovolil se delavcem zaposlenim v Cavadici, Ban. Brestovacu, Postojni in Brežicah odsotnost z dela brez pravice do nadomestila osebnega dohodka zaradi ureditve svojih osebnih zadev, če za tako odsotnost zaprosijo v mesecih december, januar in februar. Odsotnost lahko traja največ 30 dni v enem koledarskem letu.

— V zimskem času 1971/72 se delavce razporeja na nujna zaključna dela. Ko taka prerazporeditev ni več možna, se jih pošlje na izredni dopust zaradi vremenskih razmer s pravico do nadomestila osebnega dohodka v višini 70 % obračunskega merila.

— Gradbišča pripravijo plan dopustov za leto 1972 tako, da lahko vsak koristi polovico letnega dopusta v delovni sezoni, drugo polovico pa izven sezone ter ga predložijo DS v potrditev.

— Službe enote naj pregledajo vse možnosti glede prerazporeditve delovnega časa. Sklicati se morajo masovni sestanki in izvesti anketa z delavci, ali se strinjajo s tem predlogom. Zbiranje ur bi se strinilo od aprila do aprila. Najkasneje do srede marca morajo biti podatki pripravljeni za razpravo DS enote.

Akcijski program stabilizacije se naj dostavi vsem organizatorjem proizvodnje, da ga preštudirajo in se ravnajo po njem. Posebej naj se pri delu spoštuje izvajanje 8. točke programa.

— Opíše se naj finančna problematika priprave dela, kakor tudi nekatere pomanjkljivosti priprave dela.

— Kadrovska služba enote naj pri centrali urgira dostavo primernega števila pravilnikov podjetja, da se ti dostavijo na gradbišča.

— Na gradbišču v Brežicah sta bila imenovana v komisijo za varstvo pri delu tov. Mi-

an pukšič in Jože Molek. Oba sta premeščena na druga gradbišča. Zaradi tega DS imenuje za gradbišče v Brežicah naslednjo komisijo:

predsednik: Ivan Habinger delovodja;
član: Jože Štuhec, delovodja;
član: Franc Novak, gr. tehnik.

— Brezpogojno se morajo na gradbiščih uporabljati zaščitna sredstva. Nositi se morajo celade. To velja tudi za obiske na gradbiščih. Neupoštevanje tega sklepa se smatra za hujšo kršitev delovne dolžnosti.

— Pri organiziranju novih gradbišč je dosledno upoštevati določilo samoupravnega sporazuma o prostorih za garderobe delavcev in garderobne omarice.

— Nabavi se potrebno število krznenih brezrokavnikov s tem, da delavec prispeva k nabavi 50 %. Brezrokavnik dobi delavec na reverz, po 2 letih uporabe pa je brezrokavnik njegova last.

— Kadrovska služba naj pripravi predlog DS, po katerem bi v skladu s tolmachenjem in obstoječim pravilnikom o podelitvi spominskih daril bilo omogočeno izplačevanje nagrad delavcem naše enote, ki so neprekinjeno zaposleni 10, 15, 20 in 25 let, v kar je všteta tudi zaposlitev pri PITG Tehnogradnje.

■ **Obrat gradbenih polizdelkov Ljubljana**
— IX. redna seja delavskega sveta.

— Za uspešno izvedbo kablarne in uvedbo del se za prizadevnost nagradi ing. Marka Primožiča z 2500 din in Antona Pogačnika s 1500 din.

— Jožeta Klepa — šoferja in nabavnega v OGP, se nagradi s 500 din, ker je prevozil 100.000 km s kombijem brez večjih okvar.

— DS sklene, da se za stanovanje tov. Jefečiča in Markoviča plača po 25.000 din stanovanjskemu podjetju Bežigrad.

Znesek 25.000 din za tov. Antoniča se ne plača, pač pa naj stanovanjsko podjetje Bežigrad izterja od podjetja, kjer je sedaj zaposlen.

Za gradbišče Ražine se izplačujejo dnevnice v višini 70 % in pa dejanski stroški prenočišča oz. 15 din na dan za 1 prenočevanje.

■ **Komisija za proizvodnjo in delitev dohodka pri PE Celje na seji dne 11. 1. 1972**
sprejme naslednje sklepe:

— Do 15. 3. 1972 se omeji nadurno delo od sedanjih dovoljenih 60 ur na mesec na 40 ur samo za določene sektorje.

— Prve tri delovne sobote v letošnjem letu tj. 15. 1., 19. 2., 18. 3., se ne dela, ampak se za te dneve vpiše redni letni dopust vsem upravičencem za leto 1972.

■ **Seja delavskega sveta PE Celje.**

— Delavski svet je kot prvo obravnaval pritožbo Aleta Luliča od 3. 12. 1971 KV zidarja, zaposlenega na Otoku III v Celju. Pritožil se je na odločbo z dne 26. 11. 1971 glede delitve osebnega dohodka. Delavski svet je preveril pravilnost skupnih točk na uro in ocenitev, ki jo je dal sektor na katerem delavec dela ter sprejel naslednji sklep:

Pritožbi tov. Aleta Luliča se ne ugodi, ker je odločba po njegovi kvalifikaciji in delovni dobi pravilna. Glede ocenitve na edlovnem mestu pa delavski svet ne more razpravljati. Zato predlaga, da se tov. Ale Lulič pogovori s sektorskim vodjem.

— Denarno pomoč pa se odobri naslednjim prošnjam: ZPD France Prešern Celje Gregorčičeva 6, 400 din, Krajevni organizaciji Društva prijateljev mladine Šoštanj 300 din, Koneksu 400 din, Osnovni organizaciji sindikata Libela Celje pa se odobri 200 opažnih plošč za 60 dni, kot pomoč pogorelim delavcem in njihovim družinam.

— Delavski svet odobri Tajnik Cici posojilo v vrednosti 40.000 din za gradnjo enostanovanjske družinske hiše.

■ **Pomotoma je izpadel sklep in se glasi:**

Za požrtvovalno in vestno delo pri prevzemanju mehanizacije od podjetja Tehnogradnje Maribor, dodeli DSP na predlog odbora za načrtovanje in notranjo delitev dohodka enkratno nagrado tov. Janezu Zupanu v znesku 4000 din (beri: štiritisoč dinarjev).

■ **Koper** — 19. redna seja delavskega sveta.

— Sprejeto je v konceptu pripravljeno finančno poročilo enote za obračunsko leto 1971. Uspeh je pozitiven in zadovoljiv.

— Iz pregleda nesorazmernih odstopanj pri izplačilih presežka po učinku med izdelavnimi in režijskimi osebnimi dohodki, je razvidno, da je odstopanje v tem pogledu na naši enoti najmanjše in tudi realno obračunano po obstoječih pravilih.

— Članom skupnosti smo dolžni v vsakem primeru pomagati, da bi razumeli naše interne pravilnike, predvsem pa je to dolžnost tehničnega kadra na terenu.

— Ugotovilo se je, da se pri gradnjah nepravilno in malomarno ravna s pomožnim materialom, kot je to les, opaži, cevni odri itd. in ima enota zaradi takega poslovanja neupravičene finančne izdatke. Člani DS apelirajo na vse ročne in umske delavce, da temu posvetijo več odgovorne pozornosti.

— Sprejet je predlog članov DS, da se v bodoče skličejo seje DS 3 ure pred zaključkom delovnega časa, ker se v dveh urah enkrat mesečno ne da podrobno obdelati vseh vprašanj v zvezi s poslovanjem našega gradbišča.